

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska tizdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Srebrjevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Kaj manjka v Ženevi zbranim narodom

Sodobnemu svetu je nujno potrebna Resnica, zakaj samo ona more tvoriti trpežno in zanesljivo osnovo za mednarodne odnose. Ni je trdnjše zveze tako med narodi kakor med posameznimi osebnostmi, kakor so tiste skupne resnice, ki so izven vsake diskusije. Izkušstvo je pokazalo, da je skupnost materijelnih interesov vse prekrhka osnova za mednarodne odnose; posamezni narodni interesi si pač med seboj zelo nasprotujejo in vodijo vse prej do vojn kot pa do končno veljavne utrditve miru.

Ne gre omalovaževati ženevskega Društva narodov, zakaj v njem je plemenito stremeljenje po obnovi Evrope. Toda drznem se mirno povedati, da manjka v Ženevi zbranim narodom mimo gospodarskih interesov nekakšnega duhovnega pribežališča. Manjka skupnih nazorov o pravi naravi človeka, o njegovem namenu, o njegovem poslednjem smotru — in to so stvari, ki morajo biti merodajne za osebno, družinsko in družabno delovanje v skupnem območju naroda, kakor tudi v širšem območju mednarodnih odnosov. Priložnostno mi je tolmačil neki diplomat, član enega izmed ženevskih odposlanstev, da je dejstvo, da so se v Ženevi mogli ljudje videti, stiskati si roke, razgovarjati se med seboj, gledati si v oči, obedovati pri skupni mizi in razpravljati med seboj v isti dvorani — da je ta minimum humanosti doslej zadostoval za preprečitev ali vsaj za zavlačevanje sporov. Tedaj sem si mislil, ako bi bilo mogoče prispevati Društvu narodov odnosno njegovim članom maksimum humanosti na tak način, da bi sprejeli nekatere skupne resnice in pripoznali skupno navedeno navedeno, s pomočjo katere bi pravičnost in ljubezen obvladovali vse razpravljane ter ga poživljali — tedaj bi bilo kmalu razmnoženo izredno zamotano tkivo mednarodnih odnosov in ustvariti bi se mogli temelji trajnega in splošnega miru. Ta maksimum humanosti nudi svetlo kato-
liška Cerkev po svoji dogmi in morali, ki ju štiti nezmotljiva avtoriteta, avtoriteta božja ter osebnosti Kristusovega namestnika.

Svet trpi na tem, da nima več nobene resnice, ki bi jo vsi priznavali in ki bi bila izven vsake diskusije. Enovitost duhov je povsod razbita; anarhija naukov vlada in splošen skepticizem se je očividno polastil duhov. Po drugi strani pa je tragedija materializma in njegove nesposobnosti povzročila, da se je pojavila v odličnih mislecih, zlasti pa med intelektualno mladino vseh dežel neukrotljiva potreba po veri, nekakšno religiozno domotožje. Tej potrebi in temu hrepenenju gre hvala, da se mnogi spet zaupno obračajo h katoliški Cerkvi ter izražajo svojo pripravljenost, sprejeti njen evangelij. Cerkveni nauki, ki jih vsebuje sv. pismo in izročilo, bogatijo osnovne pojme naravnega razuma o Bogu, o duši, o svobodi, o človeškem bratstvu, ter jih šele točno določajo. Ker pa imajo objektivno vrednost in splošen pomen, ker so božje resnice, potrebujejo, da jih je moči kot take oznanjati in spoznavati, dveh stvari: splošne božje avtoritete, ki nosi zanje nasproti človeštvu odgovornost — v tem je poslanstvo najvišje in nezmotljive avtoritete Cerkve — v drugo pa: v slehernem človeškem bitju luči božje milosti, moči vere, ki usposablja človeka, da te resnice brez obotavljanja sprejme. V nauku Cerkve imajo posamezne osebnosti, družine in narodi jasno usmeritev za svoje ponašanje. Ker mora biti to zadržanje odsev nadnaravnega značaja resnice in jo morajo potemtakem nositi nadnaravni vzroki, ki segajo preko naravnih sredstev našega udejstvovanja, posreduje Cerkve v imenu Jezusa Kristusa milosti, ki so mu potrebne za prevzem in izvršitev svoje naloge.

Kar se tiče osebnosti, je treba ugotoviti, da dviga Cerkve dostojanstvo človeške osebnosti v svetlobo; človeške osebnosti, ki je ustvarjena po božji podobi, odrešena s krvjo Jezusa Kristusa in poklicana, da z Njim večno živi v občestvu svetnikov, t. j. vseh tistih, ki so svojo voljo oblikovali po Njegovi volji s tem, da so spolnjevali evangeljske čednosti ter s skrbno natančnostjo izvrševali svoje stanovske dolžnosti. Po nauku Cerkve pa posamezniki kljub transcendenci človeške osebe, katere duhovni interesi prednjačijo vsem drugim svetnim interesom in katere upravičena zahteva po človeškem in krščanskem življenju je tehtnejša od vseh drugih zahtev, niso ustvarjeni za izoliranost. Oni tvorijo dele družine, kateri zagotavlja zakrament svetega zakona neločljivost in plodovitost. V tem, ko Cerkve štiti družino pred neupravičenimi zahtevami lakomnosti in poženja po uživanju, jamči za potomstvo in ga zagotavlja po milosti zakramenta družinske vzgoje. Tako hkratu služi tudi človeški družbi; zakaj ne posameznik, marveč družina je osnova družbe, celica njenega zarodka, ali še bolje, njeno materinsko telo. Izkušnja poslednjih let, ko se je čezdalje bolj širila ločitev zakonov in je čezdalje bolj padalo število rojstev, nam dokazuje,

Nadaljevanje uvodnika na 2. strani spodaj!

Titulescu contra Tatarescu

V Romuniji - kriza ljubosumnosti

Titulescu je odločno nastopil proti „zunanjepolitičnim pustolovčinam“ min. predsednika Tataresca - Neizpolnjeni pogoji

Pariz ali Berlin?

Bukarešt, 3. oktobra. b. Snoch ob 11 je nova vlada Tataresca v Sinaji prisegla. Zaenkrat se ni izvršilo imenovanje ministra za propagando Imandija in sicer iz proračunskih in organizatornih razlogov. Vendar pa se je Imandiju posrečilo, da je dobil v novi vladi listnico brez portfelja. Vodstvo zunanjega ministrstva je prevzel sam Titulescu, medtem ko je notranje ministrstvo prevzel Inculez. Položaj zunanjega ministra Titulesca je še vedno nejasen. Njegovi prijatelji še vedno trdijo, da je odklonil vstop v vlado Tataresca. Trdi se pa, da je obljubil kralju Karlu, da pride prihodnji teden v Bukarešt. Titulescu, ki ni demisijski, samo kot zunanji minister, temveč tudi kot delegat Romunije pri Zvezi narodov, je istotako odklonil

poslaniško mesto v Londonu. Njegovi prijatelji pravijo, da neče imeti ničesar skupnega s sedanjo vlado in da z njim simpatizirajo tudi stari liberalci. Ni še znano, če bo prišlo do razkola v liberalni stranki že sedaj, jasno pa je, da Tatarescu ne more nič več računati s celotno liberalno stranko, temveč se bo moral nasloniti na druge stranke in skupine v zbornici.

Bukarešt, 3. oktobra. c. V vladnem organu je izšel članek Tataresca, v katerem pravi, da bo prišlo zaradi zblizanja z Nemčijo in Poljsko z ene strani in zaradi zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarijo z druge strani do resnejših sprememb v Evropi.

„Echo de Paris“ o romunskih spletkah

Najzanimivejšo razlago o krizi romunske vlade je napisal zunanjepolitični urednik pariškega „Echo de Paris“ g. Pertinax, na katero v naslednjih brzojavnih vesteh izrečno opozarjamo čitatelce „Slovenca“.

Pariz, 3. okt. TG. Tukajšnji „Echo de Paris“, katerega stiki s francoskim generalnim štabom so dobro znani, je priobčil uvodnik o krizi romunske vlade, v katerem med drugim pravi tudi sledeče:

»Prav za prav je odstopil zunanji minister Titulescu in njegov odstop je strmo glasil vso ostalo slabotno vlado. Ministrski predsednik Tatarescu je že mislil, da se bo mogel znebiti svojega po vsem svetu popularnega tovariša, a je v zadnjem trenutku spoznal, da ne bo šlo in ga sedaj z vsemi silami nagovarja, naj ostane na svojem mestu. Človek se mora vprašati, odkod neprestane intrige proti temu sijajnemu ministru Romunije, ki svojo domovino zastopa, kot je nobeden drugi ni. Zakaj mu doma odrekajo hvaležnost, ki mu jo brez pridržka priznava ves svet?

Odgovor na to vprašanje je treba iskati v ljubosumnosti, ki je zlasti v Romuniji med politiki izredno velika, kakor tudi v neprestanih intrigah, ki se zadnje čase povsod pojavljajo iz Varšave, Berlina in Rima, in ki bi rade izpremenile črto romunske zunanje politike, ter med ljubosumnimi in častihlepni romunskimi državniki iščejo in na žalost pogostokrat tudi najdejo pomočnike. Titulescu je vedno smatral, da je kot zunanji minister postavljen iznad mešanja notranjih političnih strank, torej nadstrankarski, ki mora čuvati korist domovine brez ozira na to, kdo jo doma vlada. Leta 1932 se je Titulescu kregal z Vajda Vojvodom, ki se je naenkrat začel mešati v zunanjepolitična vprašanja (Besarabija, Rusija), sedaj se je moral zopet upreti predsedniku Tatarescu, ki je podpoprečen šef vlade in kateremu je Titulescu obljubil služiti po umoru predsednika Duce le pod izrecnim pogojem, da se Tatarescu ne bo vmešaval v zunanjo politiko, kjer hoče Titulescu ohraniti popolno avtonomijo.

Toda nekaj mesece sem si je Tatarescu vtepel v glavo, da hoče voditi tudi romunsko zunanjo politiko. V začetku julija je naenkrat prišel v uradnem obisku v Pariz in pripeljal s seboj celo trumo časnika, ki so opevali njegove uspehe. Takrat mu je Titulescu še odpustil. Tudi na Tatarescov obisk v Belgradu je Titulescu pristal, če ga spremlja tudi on. Toda Tatarescu se je naenkrat odpeljal sam v jugoslovansko prestolnico, kar je imelo za posledico, da je Titulescu poslal predsedniku vlade oster protest proti takemu vmešavanju. Tatarescu je obljubil, da ne bo ponovil več takih poskusov, a Titulescu je le izvedel, da se predsednik vlade zopet pripravlja na nova potovanja po inozemstvu, tako na uraden obisk v Pragi in v Ankari, Titulescu je bilo to dovolj in je brzojavno sporočil v Bukarešto, da pod takimi pogoji neče več voditi zunanje politike.

Sedaj je sleer obljubil, da bo sodeloval v novi vladi, toda le, če dobi trajna jamstva,

da bo v zunanji politiki sam odločeval o usodi Romunije.

Pertinax pristavlja, da bo kralj Karol brez dvoma odločil v prilog Titulesca, ki ga hvali vse svet, in da bo prav lahko zamenjal Tataresca, ki ga odklanja doma polovica ljudi njegove lastne stranke.

Razočarani Berlin

Berlin, 3. oktobra. b. Hitra rešitev romunske vladne krize je izzvala v tukajšnjih političnih krogih iznenadenje. Nemški tisk je pričakoval popolno spremembo romunske zunanje politike in so

Zopet skupna fronta proti Rusiji

Pariz, 3. oktobra. b. Romunska zunanja politika je danes glavni predmet vseh diplomatskih razgovorov v Parizu. V političnih krogih so prepričani, da je Titulescu prišel v spor s Tatarescom, ki je v Ženevi odklonil poljski predlog o narodnih manjšinah. Francija je dobila informacije, po katerih obstoja sporazum med romunskim ministrskim predsednikom Tatarescom in poljskim zunanjim ministrom Beckom glede tega vprašanja, da pa o tem Titulescu ni imel niti pojma. Znano je, da je romunski poslanik v Varšavi po posebnih navodilih Tataresca imel daljši razgovor s poljskim zunanjim ministrom, ne da bi bil o tem informiran Titulescu. Ob času zasedanja Zveze narodov je izjavil neki član poljske delegacije pred časniki, da vrši Titulescu Franciji uslužno politiko ter s tem škoduje notranji konsolidaciji in okrepitevi svoje države. Do pravega zblizanja med Romunijo in Poljsko ter do skupne fronte proti vedno nevarnejši sovjetski Rusiji bo prišlo šele tedaj, ko romunska zunanja politika ne bo nič več v rokah Titulesca. Leti član poljske delegacije je povdaril pred časniki, da se v tej smeri lahko pričakujejo spremembe v Romuniji in sicer v najkrajšem času.

Stari liberalci trdijo, da se bo Tatarescu združil z Zelezo gardo in da je bila njegova borba

Blok diktatur: Nemčije - Madjarske - Poljske

Von Papenovi skoki ...

Iz Pešte na Dunaj - v Berlin - v Varšavo - v Pešto - na Dunaj

Budimpešta, 3. okt. b. Nemški poslanik na Dunaju von Papen, ki se je že predčerašnjim vrnil z lova v Budimpešto, je imel večeraj dopoldne daljšo konferenco z madjarskim ministrskim predsednikom Gömbösem. Popoldne je nameraval, da odpoje s posebnim nemškim letalom na Dunaj. Nenadoma pa je prišla na letališče v Matyas Földu vest, da von Papen ne bo odpoval na Dunaj. Zvečer se je von Papen ponovno sestal z ministrskim predsednikom Gömbösem ter ostal z njim v razgovoru čeli dve uri. Iz Papenove okolice in od njegovega spremstva ni bilo mogoče nič zvedeti o njegovih najnovejših namerah. V madjarskih političnih krogih pa se govori, da bo von Papen najprej odpoval za eden ali dva dni na Dunaj z letalom, nato pa odtam v Berlin, da poroča Hitlerju

o svojih razgovorih v Budimpešti. Iz Berlina poroča von Papen s svojim letalom v Varšavo, kamor pride še pred Gömbösevim obiskom, da obišče maršala Piłsudskega in poljskega zunanjega ministra Becka. Iz Varšave se von Papen vrne zopet na Dunaj, odkoder bo napravil kratek skok v Budimpešto. Namen von Papenovega obiska v Budimpešti je zblizanje Madjarske in Poljske.

Sedaj šele postaja jasno, kakšna je von Papenova misija, ki tedaj, ko ga je Hitler imenoval za posebnega poslanika na Dunaju, se ni bila jasna. V dekretu Hitlerja se je tedaj izrečno naglašalo, da je von Papen neposredno podrejen Hitlerju, ne pa zunanjemu ministru. Iz vsega tega se vidi, da je Nemčija pristopila k ustvarjanju velikega kontinentalnega bloka držav z avtoritativnim režimom, kakor je to že svoječasn napovedal pariški dopisnik „United Pressa“ v svoji informaciji o razdelitvi Evrope na zapadno in vzhodno interesno sfero, odnosno zapadni in vzhodni blok evropskih držav. V takšnih razmerah je razumljiva tudi kriza romunske vlade, ki jo je povzročila demisijska zunanja ministra Titulesca. Razumljiv je tudi napad poljskega poslanika v Bukarešti na Titulesca ob času zasedanja Zveze narodov v Ženevi, kar predstavlja edinstven primer v diplomatski zgodovini. Doslej se namreč še ni primeril slučaj, da bi akreditirani poslanik kake države napadel zunanjo ministra one države, pri kateri je imenovan, in da bi ostal še naprej na svojem mestu.

Titulescu

nekateri listi že nazivali generala Averesca za romunskega Hindenburga, ki bo v bodoče vzel vajo Romunije v svoje roke. Uradna nemška „Nachrichten Buro“ opozarja resignirano, da ni bilo onih velikih sprememb, ki so se pričakovale, posebno pa je treba obžalovati, da ni ustanovljeno propagandno ministrstvo kakor tudi, da v vlado niso vstopili mladi liberalci.

Vsak dan Ti pomaga
zoper zobni kamen

SARGOV KALODONT

Luč krščanstva proti temi novega poganstva

Pogumne besede kardinala Faulhaberja

Med slovesnostjo, ki so jo priredili te dni v Althöttingu v čast novemu svetniku Konradu Parzhamskem, je monakovski nadškof kardinal Faulhaber imel nagovor, ki je sprito sedanjega notranjega položaja v Nemčiji velike važnosti. Pogumni kardinal je govoril o predmetu: Staro krščanstvo in novo poganstvo. V svoji pridigi je govoril o novosti orisal temeljne resnice katoliškega nauka in jih postavil nasproti pogubnim zmotam, ki jih v zadnjem času širijo Hitlerjevi učenci na vseučiliščih, v tisku in raznih znanstvenih krogih.

Govornik je omenil, da je nedavno sv. oče proglasil Nemca brata Konrada Parzhamskega za svetnika in s tem vidno počastil nemški narod. Danes si je treba zastaviti vprašanje, ali bo krščanstvo še vedno stezalo svoje veje na nemška tla in ali bo na teh tleh še vedno obrodilo sadove? Nemška vlada je večkrat izjavila: Mi stojimo na tleh pozitivnega krščanstva. Nemška vlada je torej zavrnila novo poganstvo in v slovesni pogodbi — konkordatu — zagotovila svobodo katoliški veri. Toda neka skupina starih in novih svobodomiselcev, ki s ponosom izjavljajo, da so pogani, so pod pretežno plemenskega kulta zalajili Boga krščanstva. Proglasili so anatema predvsem proti katoliški veri, češ, da je v nasprotju s germanskim značajem.

Krščanstvo je luč, poganstvo tema

Krščanstvo je luč, poganstvo je tema. Mi verujemo v vsemočnega Boga, stvarnika nebes in zemlje, v nadzemnega Boga, osebnega, stvarnika, ki je z neskončno modrostjo dal življenje vidnemu svetu in ustvaril človeka po svoji podobi. Poganstvo uči, da ni človek božja stvar, da si je človek Boga izmislil, da se je red v vesolju ustvaril z zakoni brez zakonodavca ali sam po sebi, slučajno. Mi kristjani verujemo v božje razodetje. Vera v razodetje je podlaga krščanske vere. Pogani verujejo samo to, kar so sami spoznali s svojimi čuti in ugotovili s svojim razumom. Treba je bilo, da pride to razodetje po posredovanju kakega naroda. Narodi na zemlji zginejo, vsaj meje izpreminjajo od stoletja do stoletja. Krščanstvo, vera stoletij se ne more ozirati na individualnost enega samega naroda, ne more se prilagoditi značaju enega samega naroda. Krščanstvo mora pripadati vsem narodom, vsem časom, kakor sonce pod nebom. Božje razodetje je treba sprejeti s prepričanjem in sinovsko ljubeznijo. Bog je naš Gospod. Nasprotno, pravi pogani: Jaz sem gospodar samega sebe, izpolnjeval bom lastne zapovedi. Toda tam, kjer se postave lahko postavljajo po lastnem kriteriju in izvajajo iz lastne krvi, se lahko tudi izpreminjajo in sploh opustijo vsak hip. Na ta način bi se temelji vsakega reda, vsake moralne civilizacije vsak hip lahko zrušili.

Narodi - kakor kapljice na rešet

Mi kristjani verujemo v božjo previdnost. Narodi so pred Bogom kakor kapljice na rešet. Poganstvo govori o usodi in kaj rado rabi rečenice, kakor: Tvoja usoda se mora izpolniti, idjubevati moraš usodi tudi pod pogojem, da pogineš. Človek si sam ustvari usodo, to je samo slepa fraza! Tudi glede tega pojmovanja, to je glede previdnosti in usode, si stojiata poganstvo in krščanstvo nasproti kakor luč in tema.

Poganstvo vedno odkriva svojo notranjo naravo: ponos, Poganstvo je osebno, megalomanija, oboževanje samega sebe. Krščanstvo je v svojem bistvu ponižno. Krščanstvo priznava neskončno razdaljo med stvarnikom in stvarjo. Krščanstvo veruje v razodetje čeprav naravni razum ne vidi vsega tako jasno, kakor je voda čista. Tudi glede osebnosti poganstva se bo izpolnila božja beseda: Kdor se povišuje, bo ponižan, kdor se ponižuje, bo povišan. Brat Konrad je 40 let ponižno stregel ubogim in danes ga slavi ves katoliški svet.

Strašna kletev nad Nemčijo

Pogani se kaj radi spotikajo nad temi kamni: nad grehom, odrešitvijo in križem. Dejstva greha ni mogoče zanikati. Kardinal Faulhaber meni, da se večina samomorov izvrši ne iz gospodarske

Kaj manjka v Ženevi zbranim narodom

Konec uvodnika!

da pomeni rušenje družine največjo nevarnost za blagor, če že ne za obstoj narodov. Družine morajo spoľnjevati napram svojim otrokom resne dolžnosti, pomagati jim morajo, da postanejo ljudje, ki živijo kot pravi kristjani. Te dolžnosti same na sebi so že socialne dolžnosti, dolžnosti napram splošnemu narodnemu blagru. O dolžnostih, ki jih ima družba do družin, zlasti do družin z mnogimi otroki, ne bomo tu razpravljali; te dolžnosti so preveč jasne, da bi v tej zvezi bile potrebne posebnega razpravljanja.

Kot oskrbnica in varuhinja družine je katoliška Cerkev obenem tudi oskrbnica in varuhinja narodov. Priznava domovino kot potreben sad osebnih in družinskih potreb. Vsem članom naroda nalaga po pravičnosti pogojeno dolžnost, da služijo svoji domovini, da služijo obtemu blagru, katerega mora domovina štiti s svoje strani z modrimi zakoni in primernimi ustanovami, ki morajo biti dostopne vsem članom domovine. Časih so se ljudje čudili, da katoliška Cerkev, ki po svojih papežih pridiga svetlo mir, ne zapoveduje svojim vernikom, naj žrtvujejo temu miru vse, tudi ljubezen do lastne domovine. Tu ni mogoče pokazati, kako rušenje posameznih narodnosti potom žrtvovanja domovine za skupni blagor ne pomeni miru, marveč vodi k vojnani; pač pa bodi tu pokazano, da pravilno umevana ljubezen do lastne domovine, pravi patriotizem, vprav v takšnem času in v takšnem svetu, v katerem ne sme nobena dežela živeti izolirano, bolj kot vse drugo vodi do miru, zakaj vprav ta ljubezen čisto naravno sili vsako narodnost, da svoje interese uredi, da vsaki te interese onim, ter jih uravnoveži z interesi drugih narodov, da zamore sleherni narod v miru živeti in uspevati.

Cerkev pridiga ljudem, in sicer vsem ljudem, pravičnost in ljubezen; pridiga posameznikom, družinam, narodom, da prednjačijo duševni in duhovni interesi pred časnimi. Vsakdo mora stati na skali pravičnosti, kdor hoče prirejevati k obnovi sve-

bede, ampak iz moralne revščine. Ze sami čutimo prokletstvo greha, zbugo dušnega mira, konec družinske sreče, gnus pred življenjem samim. Tisoletja pred Kristusom pričajo, da se človek ni mogel sam odrešiti. Potrebna je rešilna roka, ki se steza od zgoraj nasproti tistemu, ki je padel v prepad. Nekdo je v Nemčiji izpregovoril strašno kletev: »Ne bomo prej mirovali, preden se Nemčija ne reši Kristusovega križa.« Za mnoge je smrt na križu sramota, znamenje neuspeha. V božjih očeh je bila smrt na Golgoti največji uspeh vesoljne zgodovine. Prav po križu je Kristus postal kralj in ko se bo vrnil v obleki sodnika, se bo na nebu prikazal križ. V križu moremo videti tudi kraljevski bleisk in zmago; saj reke blagoslova, ki iz njega izvirajo. Stari pogani so postavljali oltarje neznanim bogovom, ko niso poznali Kristusa; današnje pogane zadene večja krivda, ker so mnogi izmed njih že poklekali pre Kristusom.

Potrebno je enotno duhovno vodstvo

Novi pogani se boje besed Cerkev, zakrament, milost in svečeništvo. Če je za vzdrževanje reda v državi potrebna avtoritativna in energično vodstvo, toliko bolj je potrebna avtoritativna pastirska služba, da se vesoljna Cerkev ohrani v pravi veri in pravi disciplini. Katoliška cerkev mora hraniti in ozna-njati zdravi nauk krščanstva. Versko življenje ni mogoče brez trdnega vodstva. Cerkev je varuhinja pravega krščanstva in hraniteljica krščanske civilizacije. To zgodovinsko dejstvo je dokazano po vseh stoletjih krščanske dobe. Danes spujejo Cerkev, češ, da hoče samo oblast nad svetom. Branite Cerkev z besedami, ki so bile izrečene že pred 1900 leti in ki so še vedno resnične: Če je to delo od ljudi, se bo razdrlo; če pa je od Boga, ga ne boste razdrli.

Duhovnikova vloga

Milost sama nas krepi in bodri za nova dela. Ne razburjajte se, ko slišite besedo duhovnik. Duhovnik je posredovalec božje milosti, dolivec svetosti. Kakor dela Bog v kraljestvu narave s pomočjo zakonov narave, ko vodi zvezde po njihovih polih in oblaki lilije na polju, tako je tudi v nadnaravnem kraljestvu v svojih angelih, svojih svetnikih in svojih služabnikih na zemlji postavil posredovalce, ki očistujejo duše in jim dajejo kruh življenja. Kakor na področju narave stari prenašajo naravno življenje, tako duhovniki prenašajo življenje milosti v nadnaravnem področju. Novi pogani na eni strani nečesto slišati o duhovnikih, na drugi strani delajo duhovnike krive za vse, kar gre slabo.

Kadar peša vera v Boga, se zruši tudi vera v človeka, v beščo, v prisego in v zvestoto ljudi. Nesreča je to za narodno družbo. V neki drami vpraša junakinja človeka, ki zahteva od nje ljubezen: Kako naj bi zaupala tvoji ljubezni, ako ne bi ohranil vere v svojega Boga?

Nova doba zahteva cele katoličane

Govornik je nato poudarjal pomen molitve. Kdor preveč bere liste in preveč posluša radio v današnjih nemirnih dneh, ne da bi v molitvi prenišljeval o božjih stvareh, ta je v nevarnosti, da postane lahkomišeln in površen. V življenju ne more odločiti vsaka vest, temveč vest, ki je bila krščansko vzgojena. Če se novo poganstvo baha, češ, da šele ono ustvarja prave junake, se moti, saj je nemški narod že v zadnji vojni dal iz sebe mnogo junakov. Junak je tudi tisti, ki z očmi, uprtimi proti razpulu, prenaša trpljenje in bolezen.

Kardinal je zaključil z obljubo, da hočemo ostati pravi in celi katoličani in da nočemo biti kristjani z razumom in pogani v sre. Danes morajo biti mladi katoliki pripravljeni, da nasproti grozečim poganskim krivim naukam postavijo odločno izpoved svojega katolicizma. Poganstvo bi bilo smrt civilizacije, krščanstvo je napredek, vstajenje in življenje.

Dunajska vremenska napoved: Še bolj se bo zoblačilo. Tu in tam dež.

ta, kdor hoče spraviti svet spet v trajnejše ravnovesje. Cerkev uči, da so vsi ljudje kot ljudje bratje, da so deležni iste narave. Zatorej imajo posamezniki, družine in narodi pravice, ki jih je treba štiti z izvrševanjem ustrežajočih dolžnosti. Toda ker je ta pojem človeštva preveč abstrakten, preveč suh, da bi zamogel uravnati narode, ki se vse preveč nagibljejo k temu, da dajo duška svojim kolektivnim in slepim strastem, mesto pravičnosti, spominja Cerkev ljudi na to, da so tudi v nadnaravnem smislu bratje, da so vsi ustvarjeni po božji podobi, odrešeni s krvjo Jezusa Kristusa, da so vsi otroci ene duhovne matere, Cerkev, in da so poklicani živeti nekoč z Bogom v večnem veselju. V tem smislu opominja Cerkev zmeraj znova na Kristovo zapoved: »Ljubite se med seboj, kakor sem vas ljubil Jaze, če je potrebno, do smrti. Z eno besedo, Cerkev razglša ljubezen kot prvo vseh človeških in božjih čednosti, kot tisto, ki vse druge čednosti krepi in skozi katero šele morejo učinkovati. Kaj pomeni tisto, kar nas razdružuje, proti tistemu, kar nas druži? Ko bi ljudje bolje umevali glas Cerkev, zlasti pa tisti, ki se niso ali niso več njeni otroci, a vendarle uvidevajo, da dandanašnji svet bolj potrebuje pravičnosti in ljubezni kot petroleja in avtomobilov, bi mir ne bil tako daleč, kakor se kaže, tudi mednarodni odnosi bi ne bili tako krhki, kakor so v resnici.

Ako bi se hoteli posamezniki, družine in narodi, ne da bi radi tega svoje svojosti opustili, nekoliko dvigniti nad neposredne materialne interese, ako bi hoteli pripoznati Boga, skrbeti za blagor svojih duš in pokazati večjo pripravljenost pomagati tudi drugim k temu blagru, zlasti s tem, da so do njih pravični in da jih ljubijo, tedaj bi se za obnovo sveta tako potrebno zaupanje samo po sebi pojavilo. Ako bi pod materinskim vodstvom Cerkev in priznavajoč njeno najvišjo avtoriteto, vsi narodi, vse družine in vsi posamezniki predvsem iskali božje kraljestvo in njega pravičnost, bi v tem vse drugo tudi našli. Tedaj bi smeli upati, da bi tudi na zemlji mogli uživati tisti mir, ki ga povsod in vsi iščemo, in ki ga je Bog sam obljubil ljudem, ki so dobre volje.

P. M. S. Gillet O. P.
general dominikanskega reda.

Dr. Fr. Debevec

Iz boja zoper jetiko

Najhujše v boju zoper tuberkulozo je dejstvo, da nimamo dobro kje izolirati (osamiti) naših bolnih, zlasti kužno bolnih.

Računajmo samo 2500 smrtnih primerov za jetiko na leto v naši banovini; k temu številu pride vsaj 2000 neozdravljivih hiralcev-jetičnikov (samo bivših članov OUZD je med slednjimi okrog 500!).

K temu pristejmo najmanj 10.000 večidel kužno-bolnih, ki potrebujejo strožjega življenja: kje, kako naj izoliramo, zdravimo vse te bolnike? Imamo dvojne večjih klimatskih zdravilišč; njih obstoj je vezan na rel. visoko oskrbino, zato malokdo iz srednjega stanu ali proletariata more z lastnimi sredstvi vanje. Večina bolnih v njih zato ni iz dravske banovine. Ali je pričakovati kdaj v daljni bodočnosti znižanja oskrbnine na višino kakor v bolnišnicah (ki je pri nas mnogi ne zmorejmo)? Ni pričakovati. Oskrba v klimatskih zdraviliščih bo vedno dražja ko v bolnišnicah. Ona so specialni zavodi v značni samoti, njih režija zahteva več in večje postavke ko bolnišnica v mestu ali kraj njega.

Specialnih lajšnic pri nas, žal, še nimamo. Odsek s 40 posteljami (pozimi manj) v Ljubljani, nekaj ducatov postelj v mariborski in drugih podeželskih bolnišnicah, to je vse. Kam, kje naj torej izoliramo kužno-bolne in ogrožene. Pomnilno tudi, da izločanja jetičnih traja dolge mesece. Vsaka postelja bo torej neprimerno dalje časa zasedena bolniku ko — preprosto — pri drugih bole.

Ko je ogroženo toliko življenj med nami,

ko mnogi umirajo takorekoč na cesti, ko na smrt bolni brezdomci niti za svoje zadnje dni nimajo mirnega kota, tu, dragi, neha vsak ozir na razmere, čas, prestiž, osebnost itd., tu treba res z najboljšo vmo, ki jo zmore današnji človek, iskati nagle rešitve in pomoči.

Pozdraviti in podpreti moramo vsako akcijo te vrste, ki nam daje nade na vsaj delno od pomoči.

Čuli smo nedavno, kako je bogataš na Poljskem zapustil ogromno premoženje za pobijanje jetike. Mi nimamo takih mecenov. Vendar, ali se ne bi našle tudi med nami pozitivne duše, ki bi v svojih oporokah sliki svojega življenja dale trajen zlat okvir z volilom v prid revnim tuberkuloznim? Gotovo bi se prej ali slej takšni dobrotniki našli; nverjen sem, da bi marsikdo, ki bi na lastne oči gledal svojo bedo, ki jo vstvarja med nami jetika, vse žalestne razmere, v katerih se vrši skromna borba zoper njo, da bi tudi v današnjih časih odprl srce in usmiljeno po svojih močeh pomagal.

Več sreča in človečnosti, več iniciativnosti in poguma, pa bo slo!

H koncu se to-le: Naj bi nekdo na vplivnem mestu storil še tako pomembne stvari na raznih poljih, to, kar bo storil v prid mnogim, ki so bolni, po smrti ogroženi, bo imelo več prave trajne vrednosti, ko vse drugo. To bo namreč slo z njim skozi vrata groba. Pokojni prelat Kalan je dejal malo pred smrtjo: Edino bolnika se še splača obiskati. — Da, delo za bolne je vzvišeno; skušajmo to dokazati v dejanju — v bližnjih dneh!

Kriza v Grčiji

Atene, 3. okt. b. Če se vladne stranke in opozicija se danes ne sporazumejo zastran izvolitve Zaimisa za predsednika republike, bo vlada razpustila poslansko zbornico ali pa začasno ukinila ustavna sredstva vladanja in izvajala svojo zakonodajno oblast z zakonskimi odloki. Danes pričakujejo Venizelovega odgovora na vladne predloge.

Lerroux sestavlja špansko vlado

Madrid, 3. okt. b. Razgovori, ki jih je imel predsednik republike Zamora s politiki, niso dovedli do uspeha. Santiago Alba je predlagal, da se sestavi nov kabinet z radikalno stranko na najširši bazi. Na to pa ni pristal socialistični voditelj Baisteiro, ki je oster nasprotnik sodelovanja z monarhistično vlado. Vodja radikalov Lerroux, ki ga smatrajo za bodočega ministrskega predsednika, se ne strinja s predlogom, da se razpusti skupščina in razpiše nove volitve. Nasprotno pa misli bivši ministrski predsednik Martinez Barrios, ki je mnenja, da lahko samo splošne volitve rešijo državo iz neznanskega kaosa. Predsednik republike Alcala Zamora je po daljših razgovorih poveril mandat za sestavo vlade Lerrouxu, katerega je prosil, da v novi parlament pritegne radikale in knetovale. Alcala Zamora je sklenil, da energično napravi konec marksistični organizaciji, da tako reši državo težko. Lerroux je izjavil, da upa, da se mu bo v najkrajšem času posrečilo sestaviti novo vlado, ki bo lahko pričela z delom že v četrtek.

Madrid, 3. oktobra. c. Vodja španskih katoličanov Gil Robles je zagotovil mandatorju Lerrouxu, da ga bo podpiral.

Hitler se bo oženil?

Milan, 3. okt. b. Pariser Tagblatt, organ nemške kolonije v Parizu, prinaša vest, da se bo moral Hitler oženiti. Hitler naj bi vzel za ženo eno od hčera prince Saksonskega, katero, pa list ne pove. Prince Saksonski ima tri hčere: Leopoldino, Marijo in Josipino. Isti list piše, da prijatelji svetujejo Hitlerju, da se čimprej oženi, da tako dvigne prestiž Nemčije. Če se Hitler oženi s kneginjo Saksonsko, bo dobil po ženi naslov nemškega vojvode. V političnih krogih smatrajo, da ta ženitev ni izključena, ker je saksonska dinastija ena od prvih v Nemčiji, ki je s simpatijo pozdravila prihod Hitlerja na oblast.

Austrijske zanimivosti

Dunaj, 3. okt. b. Dunajska »Reichspost« poroča, da je po daljši tajni preiskavi policija prejela policijskega komisarja dr. Franza Sonnenleitnerja, ki je služboval na Dunaju in v Salzburgu, nato pa je bil dodeljen policijskemu predstvedstvu na Dunaju, v zadnjem času pa je služboval v zunanjem ministrstvu. Dokazano je namreč, da je bil Sonnenleitner v stalni zvezi z narodno socialističnimi krogi v Nemčiji in na Dunaju, katerim je izdajal vse uradne tajnosti. Policija je med drugim zaplenila tudi neko šifrirano pismo, ki ga je Sonnenleitner poslal v Berlin in na podlagi katerega ga je aretirala. V zvezi s to afero pa je bil kompromitiran tudi dose-danji dopisnik nemškega poročevalskega urada baron Hahn, ki je bil takoj premeščen v Budimpešto. Barona Hahna pa niso mogli aretirati, ker je imel pri sebi diplomatski potni list.

† Dr. Angelo Ruspini

Zagreb, 3. okt. b. Profesor na bogoslovni fakulteti v Zagrebu dr. Angelo Ruspini je včeraj nenadno umrl zadet od kapi. Pokojnik je bil velik planinec in se je nahajal na planinski turi v Sloveniji na Lisici, ko ga je doletela nepričakovana smrt.

Sestanek zbornic

Zagreb, 3. okt. b. Danes ob 11 dopoldne se je pričela v posvetovalnici zagrebske trgovske in industrijske zbornice velika konferenca predstavnikov zbornic iz vse države. Na konferenco so prisneli delegati iz Ljubljane, Beograda, Dubrovnika, Splita, Osjeka, Novega Sada, Banjaluke in Sarajeva. Zbornica v Podgorici pa se je oprostil, da ni poslala svojih delegatov. Konferenca je zelo važna, ker se bodo na njej proučila vsa aktualna vprašanja, predvsem pa vprašanje davkov in taks, samoupravnih dejstev, zaposlitve inozemcev itd. Na temeljnih skajev, ki jih bo konferenca sprejela, se bo izdalo obširno poročilo za javnost.

V nedeljo 7. oktobra ob 11 v dvorani hotela »Union«

JAVNO ZBOROVANJE

Akcije »Svoji k svojim« za nakup domačega blaga. Vsi na zborovanje!

Spomenik kralju Petru v Parizu

Pariz, 3. okt. AA. Združenje bivših bojnikov, ki so zbežali iz sovražnega ujetništva, je dalo pobudo za gradnjo spomenika blagopokojnemu kralju Petru. Spomenik bo izdelal kipar Real del Sarte, ki je takisto vojni invalid. Spomenik blagopokojnemu kralju Petru bo stal v Parizu. Kakor znano, se je v vojni leta 1870/71 boril blagopokojni kralj Peter kot častnik v francoski vojski; potem ko je absolutni vojaško akademiji v Saint-Cyru. Znano je tudi, da so kralja Petra ujeli Bavarci, pa se mu je posrečilo preplavati reko Loire in zbežati. Za ta podvig so pokojnega kralja Petra na bojišču samem odlikovali s križcem legije časti. Spomenik blagopokojnemu kralju Petru v Parizu naj bi bil hkratu nova manifestacija francosko-jugoslovanskega prijateljstva. (Havas.)

Nov letalski rekord

Ljubljana, 3. okt. Ljubljanski Aeroklub javlja, da je danes jadrnalna sekcija ljubljanskega Aerokluba izvršila na Blokah jadralni polet z brezmotornim letalom in potoklja jugoslovanski rekord; ki je znašal dotedaj 14 minut, 5 poletom, ki je trajal 1 uro, 2 minuti, 43 sekund. Start je bil ob 5, pristanek ob 4 uri, 2 minuti 45 sekund. Letalo je pilotiral Stanko Raznožnik.

Iz Glavne zadrzne zveze

Belgrad, 3. okt. m. V Glavni zadrzni zvezi se vršijo priprave za letošnji redni občni zbor in kongres, ki bo to leto dne 17. in 18. novembra v Skoplju. Na kongresu bo tudi več strokovnih referatov, med njimi: Kreditna politika države in privilegiranih denarnih zavodov v odnosu do zadrzništva; Vloga, stanje in potrebe našega proizvajalnega zadrzništva; zalem predavanje: Odnosi naše pozitivne zakonodaje do zadrzništva, ter referat: Stanje kmetijskih zadrug in agrarnih zajednic v Južni Srbiji. Po kongresu in občnem zboru Glavne zadrzne zveze bodo zadrzniki napravili več izletov po Južni Srbiji ter si bodo predvsem ogledali Mlekarsko zadrugo v Skoplju, Zadrugo za prodajo riža v Kočanih in Ribarsko zadrugo v Ohridu.

Slovanski lekarnarji

Belgrad, 3. okt. m. Slovanski lekarnarji, ki so prišli semkaj na kongres Zveze slovanskih lekarnarjev, so se davi odpejali na Avalo in tam položili venec na grob neznanega junaka, z Avale pa so nadaljevali pot do Oplenca, kjer so istotako položili venec na grob pokojnega kralja Petra. Zvečer so se vrnili v Belgrad, ob 23 pa bodo nadaljevali pot v Zagreb, kjer bodo nadaljevali kongres Zveze slovanskih lekarnarjev.

Osebnosti

Belgrad, 3. okt. m. S kraljevim ukazom je napredoval v podružnici Pošte hranilnice v Ljubljani za tajnika VII. skupine Anton Konjar, pisar iste podružnice v VIII. skupini. Premješeni so: na poštini urad Smartno ob Paki Ana Lenko, poštna kontrolorka VII. skupine, na pošti Podčetrtek, po prošnji; na poštini in brzojavni urad Novo mesto je po prošnji prestavljena Olga Moser, višja poštna kontrolorka VI. skupine na poštnem uradu Ljubljana IV.

S kraljevim ukazom so napredovali sledeči sodniki okrajnih sodišč: v IV. skupino 1. stopnje Ferdinand Necemer v Kranju, Karel Turk v Kostanjevici, dr. Josip Šiligoj v Litiji, dr. Karel Cinkel v Ribnici in dr. Rudolf Adamič v Mariboru; v IV. skupino 2. stopnje Franc Sever, namestnik državnega tožila v Mariboru, Fran Verlič, sodnik okrajnega sodišča v Celju, Josip Pfeifer, sodnik okrajnega sodišča na Brdu, in Josip Prijatelj, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu.

Z odlokom glavnega ravnatelja jugoslovanskih državnih železnic sta premeščena Maks Halner, pomožni oficial IX. skupine, iz V. sekcije za vzdrževanje proge v Mostarju, in Matija Dežman, pomožni strojevodja N. skupine kurilnice v Zenici, v kurilnico v Konjice.

Belgrad, 3. okt. m. Z odlokom prosvetnega ministra sta postavljena za književna referenta v tu-kajšnji drami dr. Ranko Mladenović, pisatelj, gledališki kritik in bivši glavni tajnik tukajšnjega narodnega gledališča, ter Dušan Milačić, profesor in bivši upravnik narodnega gledališča moravske glavinice. Bivši upravnik tukajšnjega narodnega gledališča Velimir Živojinović je postavljen za režiserja. Dosedanji namestnik ravnatelja tukajšnjega drame Dondanir Klavović je pa postavljen za vršila dolžnosti ravnatelja belgrajske drame. Za glavnega tajnika je imenovan režiser Josip Kujundžić.

Belgrad, 3. okt. Glavni odbor zveze vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije v Belgradu obvešča svoje organizacije, da je kongres jugoslov. dobrovoljcev, ki bi se imel vršiti 15. in 14. oktobra v Novem Sadu, odgođen.

Visoko odlikovanje slovenskega umetnika

Najnovejši portreti Nj. Vel. kraljice in kraljevskih princev

Nj. Vel. kraljica Marija

Prestolonaslednik Peter

Kraljevič Tomislav

Kraljevič Andrej

Ljubljana, 3. oktobra.

Akademski slikar Božidar Jakac, ki ga pozna vsa naša javnost po njegovih portretiranih po Evropi, Afriki in Ameriki, je poleg krajinarstva tudi znan slovenski portretist. Kot tak je zaslovel zlasti v Ameriki. Najodličnejše ameriške osebnosti je portretiral in tako se je zgodilo, da je dospel tudi v Capitol v Washingtonu. Naši ameriški rojaki so bili po pravici ponosni na našo umetnost.

Ko se je Jakac vrnil v domovino, je priredil več razstav. Na letošnji spomladanski razstavi v Jakopičevem paviljonu je imel tudi poseben oddelek portretov. Razstava je kakor vse Jakacove razstave vzbujala veliko pozornost ljubiteljev naše likovne umetnosti. Razstava je bila pomembna še prav posebno radi tega, ker je dala povod, da je prejel Jakac od Nj. Vel. kraljice Marije povabilo, da jo pride portretirati na dvor na Bled.

Sprva je imel portretirati le Nj. Vel. kraljico. Med delom pa si je zaželela, da portretira še vse tri kraljevske prince. Ko je kmalu nato prišel Nj. Vel. kralj na Bled, je bil tako navdušen nad portreti, da jih je vzel zase, nakar je moral Jakac ponovno izdelati vse portrete za Nj. Vel. kraljico.

Pri svojem drugem obisku je opazil Nj. Vel. kralj Jakacov portret svojega adjutanta generala Kostića. Portret mu je tako zelo ugajal, da se je odločil, da se da tudi sam portretirati, kar pomeni sprico velike vla-

darjeve zaposlenosti visoko odlikovanje našega slikarja.

Nj. Vel. kralj je ob tej priliki izrazil svoje veliko veselje nad slikami, zlasti še kraljice. Rekel je, da je ta portret kraljice najbolj podoben portret Njenega Velicanstva in da je z njim izredno zadovoljen.

Akademski slikar Jakac, ki je bil gost na dvoru na Bledu od 6. avgusta do 23. septembra t. l., je portretiral tudi ministra dvora g. Antica in je dobil naročilo za portret tudi od zunanjega ministra Jevtiča.

Kako zelo so njegovi portreti ugajali, je najboljši dokaz dejstvo, da je dobil Jakac z najvišjega mesta uradno dovoljenje za reproduciranje in razmnoževanje teh portretov. Veseli smo, da je naš list prvi, ki jih prinaša. Obenem z Jakcem se čuti počaščen nad tem, da je portretiral Nj. Vel. kraljico in kraljevske prince slovenski slikar, vsa slovenska umetnost.

V razgovoru z našim dopisnikom je izjavil slikar, da je bil zelo presenečen nad izredno naklonjenostjo in prisrčnostjo Nj. Vel. kralja in kraljice. Portreti so izvršeni v rdeči kredi, ki je Jakcova specialiteta. Reprodukcijske v listu, žal, izgubijo intimnost obdelave, dajo pa vendarle slutiti kvaliteto dela.

Pričakujemo, da pridejo ti izvršni portreti kmalu v promet. Del dohodkov je namenjen sporazumno med Nj. Vel. kraljico in Jakcem za dobrodelne namene, predvsem pa v korist našim upodabljačim umetnikom.

rešilo pohoštvo in stanovanje. Opazilo pa se je, da šmihelske gasilce ovira pri delu pomanjkanje dobrih cevi. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Žužemberka, ki so pogasili ogenj na razvalinah.

Pogorelec je sicer zavarovan, a je škoda mnogo večja, ker so uničeni vsi jesenski pridelki. Družina z otroki je brez strehe in živeža.

Prebivalstvo Žužemberške okolice je vse obupano, zakaj sleherni noč morajo pričakovati, da jih požar zajame v postelji. Zaradi pomanjkanja vode pa so ob takih prilikah v nevarnosti cele vasi. Treba bo, da merodajni krogi obrnejo svoje dobrotno oko enkrat tudi na ubogo Suho krajino in nje okolico. Dajte jim vsaj vodo, če jim ni mogoče preskrbeti kruha. Poklicani naj tudi razmišljajo, kaj je vzrok tolikim požarom in po možnosti to omeje

Otvoritev nove pošte

Kamnik, 1. oktobra.

V občini Kamniški Bistrici je bila danes otvorjena nova pogodbeniška pošta, za katero so se lokalni faktorji v Stahovici in v Kamniku potegovali že par let. Skupno prizadevanje je ob naklonjenosti poštne uprave rodilo uspeh in nova velika občina je dobila prvi urad, ki bo brez dvoma velikega pomena za njen nadaljnji razvoj v gospodarskem in tujskoprometnem pogledu. Poštni lokal je nastanjen pri Malenški v Stahovici in je prav lepo in udobno urejen. Telefona in telegrafa za sedaj še nima, prepričani pa smo, da ga bo dobil v najbližji bodočnosti. Za današnjo otvoritev je bil poštni lokal prav lepo okrašen, na slovesnost pa je prišlo mnogo odličnih gostov, med njimi direktor pošte in telegrafa g. dr. Janko Tavzes, okr. načelnik g. Franc Voušek, poslanec g. Cerer, banski svetnik g. notar Zevnik, kamniški župan g. Kratnar, domači župnik g. Langerhole, zastopniki korporacije in vseh krajevnih društev in organizacij. Goste je pozdravil v imenu občine g. Pavlin, nato pa je direktor g. dr. Tavzes otvoril novo pošto edini z željo, da bi se prebivalci uspešno okoristili z njo in nadaljevali s svojim vnetim delom za napredek in prosper lepe občine Kamniške Bistrice. Govorili so še okr. načelnik g. Voušek, g. notar Zevnik, kamniški župan g. Kratnar in poslanec g. Cerer, ki je v svojem govoru apeliral na pomirjenje političnih strasti in pozival k složnemu delu za napredek Kamniške Bistrice. H koncu se je domači župnik g. Janez Langerhole zahvalil v imenu vsega prebivalstva novega poštnega okoliša za trud vsem, ki so pripomogli, da je dobila Kamniška Bistrica prepotrebni poštni urad. Prosil je še, naj bi pošta čim prej dobila še telefonsko in telegrafsko zvezo, s čimer bodo ustvarjeni vsi pogoji za razvoj tujkega prometa in za gospodarski napredek občine. Prva poštarica je gdč. Pibernikova.

Nesreča pri kuhanju žganja

Litija, 2. oktobra.

Znani in ugledni posestnik, strojarski mojster g. Franc Babnik iz Verneke je nasproti kresniške postaje nad svojim domom kuhal iz sadja žganje. Ko je odtočil iz kotla vrelo vodo, ga je napadla božjast ter ga vrgla na ravno kar odloilo vrelo vodo na zemljo. Opekel si je levo stran telesa, posebno pa še levo nogo tako hudo, da je moral v ljubljansko bolnišnico, kamor ga je z avtom pripeljal tovarnar g. Pavle Knaflič iz Šmartna. G. Babniku želimo skorajšnjega okrevanja.

Šivilje se bore za svoj obstanek

Novo mesto, 2. oktobra.

Pod gornjim naslovom je v nedeljskem »Slovenec« *dne 30. sept. odgovoril tovarnar g. Joško Povh iz Novega mesta, na članek, ki je bil priobčen v »Slovenec« *v nedeljo, 23. sept., z očitkom, da gotove stvari v imenovanem članku niso odgovarjale resnici. Isto trdita tudi »Izjava« *in »Poslano« *v »Jutru« *z dne 30. sept. Kar se pa tiče tovarnarjevega »popravka«*****

Tudi glede mezd bi se dalo kljub v »Po-

Nekaj starega in novega iz Rovt

Malokdaj se oglasimo. Skromni smo, pa kaj bi tudi vznemirjali svet z našimi malimi novicami, ko pa niti študirani ljudje vsi ne vedo za te Rovte, ki se skrivajo v gozdovih nad Logatecem. Če jih hoče videti od daleč, moraš kar na Triglav. Pa se vendarle tudi pri nas kaj zgodi, in tudi svojo zgodovino imamo. Tako so letos, ko so dajali cerkvi novo zunanost in so ji tudi zvonik pomladili, našli napisano, da je bila cerkev zidana pred 200 leti. Ljudsko izročilo sega v to dobo nazaj in ve marsikaj zanimivega, pa tudi farna kronika poroča o tem. Ker je slučaj nanesel, da se je o priliki popraviljanja ugotovila ta omenjena 200 letnica, je gosp. župni upravitelj zamislil, naj bi se ta 200letnica primerno proslavila o priliki godu glavnega farnega patrona sv. Mihaela. S tridevnoletno se je cela fara pripravljala na Mihelovno nedeljo. Sredi največjega dela: iz praproti, pšenične setve in tretje košnje — ki je Rovte v vseh teh 200 letih gotovo niso doživele, ker je navadno že druga pičla — so se ljudje odtrgali trdnji od dela in zjutraj in zvečer te tri dni napolnili cerkev za molitev in besedo božjo, ki so jim jo delili povabljeni duhovniki iz sosesčine. Višek proslave pa je bil v nedeljo popoldne. Zvečeli smo marsikaj zanimivega iz zgodovine. Ob tej priliki je bila tudi predstava »Človeka«. Vsa slovesnost je pod vodstvom gosp. župnika Zalokarja uspešno nad vse pričakovanje. Visoki mlaji — najvišji je imel kar čez 30 metrov — so oznanjali svečanost tudi onim, ki so gledali od daleč, in še posebno onim, ki tudi še poslušajo glas Mihelovih cerkev, pa blizu ne morejo, ker jih je od župne cerkve odklala državna meja.

3 dobre reči ne smejo nikdar manjkati v hiši:

Adria SLADO

ječmenova sladna kava,

Adria META ržena sladna kava,

Adria MEŠANICA prave in sladne žitne kave.

Poslovilni večer ravnatelja H. V. Abrama

Ljubljana, 3. oktobra.

Sodni uradniki apelacijskega, okrožnega in okrajnega sodišča v Ljubljani so priredili pri Mikliču poslovilni večer upokojenemu viš. pis. ravnatelju pri apelacijskem sodišču v Ljubljani g. Henriku Vladimírju Abramcu, ki je stopil 1. t. m. v zaslužni pokoj. Večer je bil tovariško in prijateljsko prav prirečen. Sekstet bežigradskega pevskega društva je zapel več lepih in veselih pesmi. Od g. ravnatelja ki je užival med podrejenim mu sodnim uradništvom splošne simpatije in ugled in ki je za osebje skrbel po očetovsko, so se v lepih in toplih govorih poslovili viš. pis. predstojnik Tone Zorko iz Celja, za jetniško osebje ravnatelj g. Arko Adolf, za uradniško osebje okrožnega sodišča v Ljubljani pis. ravnatelj g. Rajko Stojc in za Udruženje zemljeknjaznih uradnikov viš. pis. oficijal g. Joško Ziherl.

Vpokojeni pis. ravnatelj je užival kot strokovnjak in organizator sodnopisarniške službe pri apelacijskem sodišču v Ljubljani tudi med sodniki globoko spoštovanje in ugled. Bil pa je tudi pri občinstvu splošno priljubljen. Vpokojeni g. ravnatelj je kočevski rojak, rodom iz Nemške Loke pri Kočevju. Z maturo je končal v in sadje-rejsko srednjo šolo v Klosterneuburgu. Po enoletni vojaški službi pri domačih Janezih se je posvetil sodnopisarniški karijeri ter je kmalu dosegel visok čin. Dolgo let je kot pis. predstojnik okrožnega sodišča služboval v Novem mestu. Po prevratu 1918 pa je bil kot vesten in splošno nabozan strokovnjak pozvan k takratnemu višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani Kot mlad uradnik je nekaj let služboval tudi pri višjem dež. sodišču v Gradcu, po katero je nekdanj spadal vsa Slovenija.

G. ravnatelju želimo, da bi zdrav, srečen in vesel užival svoj zaslužni pokoj do skrajnih mej človeškega življenja!

slanem« *priobčeni mezdni razpredelnici morda še kaj povedati. Informirali smo se in zvedeli, da je sem in tja res zaslužila kakšna delavka tudi do 190 Din tedensko. To pa seveda ni prav nič čudnega, ako je jemala delo s seboj na dom, kjer je v poznih nočnih urah ali pa opoldne po kosilu izdelavala posamezne kose. Tega pa pri nas ne moremo šteti v navadni dnevni, delovni čas, pač pa v nadure. Koliko pa so delavke zaslužile z nadurami, ni ne naša, ne delodajalčeva zadeva. Da je delodajalec na tak način lahko izplačal gotovim delavkam omejeno vsoto, je razumljivo! — Da »Slovenec« *o stavki in o tovarni ni razširjal nikakih netočnih vesti, je jasno razvidno tudi iz članka v »Delavski politiki«, katerega pisec ni identičen s pisecem člankov v »Slovenec«, pa je povedal isto, če ne še huje, kot »Slovenec«. Zakaj se gotovi nameščenci in ostali delavci niso udeležili stavke, je njihova privatna zadeva. Ako so oni bili z razmerami v tovarni zadovoljni, prav! Nihče jim tega ne šteje v zlo. Tisti pa, katerim razmere niso bile po godu, so pač pričeli stavkati. Da so pri tem odtegovali od dela tudi druge, je jasno. Saj so hoteli za vse enakih pravice. Tu si dovoljujemo le skromno vprašanje: Ali bi bilo do stavke sploh prišlo, ako bi bilo vse delavstvo z razmerami v tovarni zadovoljno? Odgovor je lahek in kratak: Ne!**

Člen 36 kolektivne pogodbe tudi zahteva pod točko 11 od delavk, da se zavežejo, da si medsebojno ne bodo zaradi meznega spora delale nikakih očitkov, in se kršitev te določbe kaznuje z odpovedjo! — Kaj pa naj bo omenjena, v »Jutru« *objavljena »Izjava«, katero je menda podpisalo 20 delavk in nameščenk? Sicer »Izjava« *ne nosi nikakega podpisa niti ne psevdonima, marveč inšertno številko 8142 in označbo »20 podpisov«*! — Čudimo se onim delavkam in nameščenkam, ki so to »Izjavo« *v tovarni podpisale, da niso imele še toliko korajžje, da bi bile dale natisniti svoja imena tudi v »Izjavi« *v »Jutru«. Tako bi vsa javnost vsaj vedela, katerim delavkam in nameščenkam se tako dobro godi, da lahko plačujejo take drage »Izjave« *v časopisju!******

Časi batin se zopet vračajo

Trbovlje, 2. oktobra.

Po časopisju in v družbah se pogosto razpravlja o strupenih plinih, ki jih bodo v slučaju vojne iz letal spuščali na nas uboge zemljane. V protibrambo se priporoča to in ono. Nemogoče si je zato misliti, da bi tudi naša nadobudna mladina ne bila dovzetna za vsa svarila in obrambo proti plinom, tudi ona hoče pokazati z zgledom, kako si bo treba čuvati življenje.

In 8 dečkov, večinoma šolarjev, je sklenilo, ker si mask proti plinom radi uboštva ne morejo nabaviti, postaviti si hišico, kamor bi se v slučaju napada zatekli. Nerodno pri tem je bilo samo to, da ni imel nikdo izmed teh 8 dečkov lastnega zemljišča ali da bi bil vsaj sin posestnika. So pač otroci rudarskih upokojencev, zato so si šli delat hišico ali barako v gozd, seveda brez dovoljenja gospodarja. Tudi potrebni les so si kar tam na mestu posekali.

In ko so se že veselili svoje skoro dokončane hišice, jih zatoži nepoklicana oseba gospodarju. Kazen so zaslužili, pa z mladostniki se ne more tako postopati kakor z odraslimi, odkodnina za posekani les tudi ne morejo zahtevati od staršev, zato je bilo razsodeno, da policija vsakemu naloži po 25 batin tja, kamor se navadno vsede.

Pravici je bilo tako zadoščeno, a vseeno so se dečki po prestanih udarcih muzali in pohvalili, da batine niso bile premočne. Tudi pri štetju udarcev se je zmotilo.

Zadeva se je sicer smešno končala, iz vsega je pa razvidno, da mladina potrebuje dela, in če ga ne dobi, si ga sama naide, četudi v škodo ljudi.

Nepojasneni požari v žužemberški okolici

V Dežeči vasi je zopet gorelo

Šmihel pri Žužemberku, 2. oktobra.

Po enotedenskem oddihu od treh požarov v enem tednu je v ponedeljek, 1. oktobra zopet zapleten gasilski rog v Šmihelu ter klical še utrujene gasilce nad ognjenega zmaja v Dežečo vas.

Sedaj je zadel vrtni red posestnika Ruglja Ignaca vulgo Šlanderca, ki si je šele pred tremi leti z velikim trudom ustvaril novo naselbino na periferiji vasi. Po večerji, ko so vsi domači sedeli za mizo v domačem pogovoru, jih je presenetilo nenavadno bobnenje in prasketanje. Šele na pragu hiše so opazili, da je njihov pod, poln sene in slame, v plamenih. Tudi iz kozolca so že sikali ognjeni zubli. V tem pa so že prihiteli sosedje in v nekaj minutah tudi vrli gasilci iz Šmihela. Ogenj je že zajel slamnato streho hiše. Skrajnamu naporu in izvožbanosti gasilcev se je zahvaliti, da se je

Ljubljanske vesti:

Delovna borza za rudarsko mladino

Ljubljana, 3. oktobra.
Pred časom smo poročali o načrtu, da se osnuje v Ljubljani posebna borza dela, ki naj bi imela namen, da preskrbuje mlajšim rudarjem v naših premogovnih revirjih delo ter tako zmanjšuje veliko brezposelnost in revščino v revirjih, obenem pa pripravlja in preskrbuje rudarsko mladino z drugim delom, v katerem bi bilo več izgledov, kakor pa v naših, do skrajnosti že racionaliziranih rudnikih. Kakor so razni dvomljivci menili, da do take borze sploh ne more priti, tako so drugi ljudje resno delali za njeno osnovenje, kar se je sedaj v resnici posrečilo. Prihodnje dni bo v Ljubljani ustanovljena nova borza dela. Za ustanovitev rudarske borze so se združile naslednje ustanove: Glavna bratovska skladnica, Akejski odbor za pomoč rudarjem, Javna borza dela, Delavska zbornica in Trboveljska premogovna družba.
Vsaka teh ustanov odposlje v kuratorij borze dela za pomoč rudarskemu prebivalstvu po enega zastopnika, ki si med seboj izvolijo predsednika. Denarna stran nove borze je deloma že zagotovljena. Za novo borzo dela sta

Za malenkosti hude kazni

Samim vlomilci in tatovi prihajajo pred tri sodnike ljubljanskega okrožnega sodišča. Ukradejo malenkostne, ničvredne stvari, pa prejema hude kazni, ker so drugače slabo zapisani v kazenskih bukvah.

Maks F. je 25. maja letos stikal po etnografskem muzeju. Skušal je odpreti eno ali drugo sobo. Maks je celo navidezno spraveval: »Kje je gospod direktor, minister dr. Zupanič?« S ključem je potem odprl sobo, iz katere je odnesel na 200 dinarjev cenjeno staro majolico, ki jo je takoj prodal nekemu starinarju za 40 Din. Maks je sodnikom slovesno zatrjeval da je nedolžen. Majolico je kupil od nekega neznanega mu potnika. Priznal pa je, da je potem majolico prodal starinarju za 40 Din. Za staro majolico je Maks, ker je bil že večkrat kaznovan, dobil 6 mesecev strogega zapor.

Peter iz Domžal je velik navihaneč. Iz pisarne gradbene tvrdke inž. Duki je ukradel dva nepopisana, toda že s štampiljkami opremljena nabavna lista, ki ju je izpolnil za 801 železa in za več litrov bencina in avtoolja. Na ta nabavna lista je Peter prejel res od dveh ljubljanskih tvrdk bencin, olje in železo. Obe tvrdki je osleparil za 2400 Din. Peter je sleparijo priznal ter dobil 4 mesece strogega zapor in 600 Din denarne kazni ali 11 dni zapor.

Huda je! Za štiri putke šest mesecev ričeta! tako je vzkljnil Jože, star klozeč in delomržeč, ko je zapušča sodno dvorano št. 79. Posestniku Camerniku v Stožicah je po noči 29. avgusta odnesel iz zaprtega svinjaka 4, na 80 Din cenjene kokoši. Jože je tatvino priznal. Obsojen je bil na 6 mesecev strogega zapor, ker je postal že poklicni tat.

★
Vigrednice iz Ljubljane in okolice vlnudno vabimo, da se udeležijo sv. maše za pok. Lojzeta Golobiča, ki bo v soboto, 6. t. m. ob pol 7 pri oo. frančiškanih v kapelici za glavnim oltarjem. Med sv. mašo bo tudi prilika za sv. obhajilo, ki naj ga po možnosti vse darujejo zanj, ki je ves zrasel z našo Vigredjo. S tem se mu vsaj deloma oddolžimo za njegovo ljubezen do našega lista. — Konzorcij Vigredi.

Učni tečaj českega jezika. Kakor vsako leto, priredi tudi letos Jugosl.-českoslov. liga v Ljubljani brezplačne učne tečaje českega jezika za dijake vseh tuk. srednjih šol, kakor tudi posebni učni tečaj, ki je pristopen vsakomur. Banska uprava je tudi letos blagohotno priporočila te tečaje vsem ravnateljstvom tuk. srednjih šol. Lanskoo leto je imela Jugosl.-českoslov. liga v Ljubljani 11 učnih tečajev, katere je obiskovalo nad 400 učencev, in upa, da se bo tudi letos odzvalo srednješolsko dijaštvo njenemu vabilu v čim večjem številu. Vsak dijak naših srednjih šol naj si zastavi nalogo, da se nauči vsaj še en slovenski jezik. Glede razpisa, pričetka itd. splošnega tečaja, ki je pristopen vakomur, ho J.-Č. Liga še posebej poročala. Tečajji so določeni tako za začetnike kakor tudi za one, ki so že napredovali.

Kmetijski oddelek banske uprave se je včeraj preselil v nove prostore v drugem, novem nadstropju palače banovin, hranilnice v Knafeljevi

dosedaj prispevali Delavska zbornica 12.000 Din in TPD tudi 12.000 Din. Nadaljni prispevki od drugih ustanov ter drugi dohodki so tudi že v računu. Na vsak način pa je nova borza že zmožna, da takoj prične s svojim nad vse potrebnim delom.

Proračuni te borze dela se bodo v bodoče redno jemali z rednim koledarskim letom, edino prvo proračunsko leto bo trajalo od ustanovitve pa do konca l. 1935.

Borza dela bo imela sicer osrednjo pisarno v Ljubljani, njeni zastopniki pa bodo v vseh rudarskih revirjih Slovenije. Predvsem bo borza dela za rudarje gledala, da preskrbi drugje v Sloveniji in v državi delo rudarskemu naraščanju. Stara navada je bila do današnjih časov, da je fant, komaj je odrasel, tudi dobil delo v rudniku, tam, kjer oče. To pa v današnjih časih še dolgo ne bo mogoče. Nova borza dela bo predvsem gledala za tem, da mosko mladino iz revirjev usmeri drugam, kakor pa v brezupni rudarski stan, enako pa tudi, da preskrbi dekletom druge možnosti poštenega zaslužka. Delo te nove borze bo javnost nedvomno spremljala s simpatijami.

ulici. Kakor znano, je bil kmetijski urad dosedaj v Auerspergovih palači v Gosposki ulici, ki jo je v ta namen kupil bivši oblastni odbor. Letos pa je sklenila banovina z ljubljansko mestno občino pogodbo, po kateri je mestna občina kupila to palačo ter jo namerava preurediti za bodoči mestni muzej, arhiv in morda tudi za gospodarski urad. Banovina pa je dala hkrati dvigniti palačo banovinske hranilnice za eno nadstropje. V poslopu banovinske hranilnice sta bila dosedaj že nameščena prosvetni in socialni oddelek, ki sta zavzemala del pritličja in prvega nadstropja. Kmetijski oddelek pa bo zavzemal večje prostore, kakor oba prva oddelka skupaj. Mestna občina prevzame Auerspergovu palačo takoj, ko jo banovina do kraja izprazni.

Ljubljanski živilski trg. Kot je bil včeraj v Ljubljani obenem semenj za živino, je kazal živilski trg za sredo prav živahno lice. Gospodinje so se zlasti zanimale za razna sočivja za vkuhanje. Na trgu so bile celo brunice in redke prodajalke so zatrjevale, da so letos zadnje in da so se brunice kar preveč dolgo držale, zakaj druga leta jih je zmanjkalo na trgu že sredi septembra. Gospodinje tudi pridno segajo po finem sadju, ki je letos povečini skrbno izbrano in poceni. Razni večji sadjarji in trgovci prodajajo izbrano sadje v zabojih na Pogačarjevem trgu, kjer je običajno ribji trg. Cene so ugodne, vendar pa prodajalci nimajo preveč sreče v kupčiji. Kakor smo prejšnja leta tožili, da sadjarji in sadni trgovci zanemarjajo ljubljanski trg tako je sedaj dovoz sadja na trg večji, kakor pa povpraševanje. Tako mora marsikateri prodajalec odpeljati svoje blago neprodano.

Vpisovanje v gospodinjstvo nadaljevalno šolo v Mostah bo dne 7. oktobra 1934 od 10—12 na osnovni šoli. — Vodstvo.

Odlikovanci vojaškega reda zlate in srebrne Karadjordjeve zvezde z meči, ki so bili odlikovani v vojnih letih 1914—1920, naj se najkasneje do 1. oktobra t. l. zglase v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I., soba 1. Pokojne imejtelje tega odlikovanja naj zglase svoji.

Kaj menite? Ali ne bi mogla državna zaloška šolskih knjig dobiti dostojnejšega prostora in nastanitve, kakor so zaduhli in temni prostori v stari šentpeterski vojašnici?

Ponesrečeni. Predvčerajšnjim je neki avto povozil na Tyrševi cesti blizu železniškega prelaza delavčovo ženo Angelo Cerarjevo iz Most. Ponesrečenka je hudo poškodovana na glavi. Zdravi se v splošni bolnišnici. — Poleg nje sta bila včeraj prepeljana v bolnišnico še dva ponesrečena. Dviletnega Joška Dolinška, posestnikovega sina iz St. Vida nad Ljubljano, je v vasi Brod povozil neznan voznik. Kolo voza je dečku strlo desno nogo. — Pod voz je padel tudi 11 letni posestnikov sin Jože Glavič iz St. Vida pri Stični. Kolo mu je strlo desno nogo v stopalu.

Po smrti potrjena sodba. Po žalostni smrti Jožeta Cente je prejel ljubljanski okr. sodišče sodbo stola sedmorice v Zagrebu, s katero je bila zavrnjena Centova revizija in potrjena sodba ljubljanskega sodišča, ki ga je julija obsodilo na 3 in pol leta robije zaradi vzloma v trafiklo na Krekovem trgu.

Posebni vlak v Zagreb vozi v nedeljo dne 7. oktobra za 56 Din tja in nazaj. Legitimacije in vozovnice dobite samo pri »Putniku«, Gajeva ulica, katere se bodo izdajale samo do petka 5. oktobra do 18.

gledališki stavbi. V mesecu maju so začeli graditi novo gledališče, a poslednja predstava v stari stavbi je bila 16. junija 1935. Nihče tedaj ni vedel, da bo ta dan poslednjikrat v starem gledališču predstava, niti gledališko vodstvo ne. Vsakdo je pričakoval, da se bo začela nova sezona v starem gledališkem poslopu, toda radi napovedanega obiska cesarja Franca Jožeta so pospešili gradbeno delo in zares so že 14. oktobra 1935 v prisotnosti cesarja svečano odprli novo gledališče.

Zgodovino zagrebskega gledališča v teh sto letih je opisal urednik »Morgenblatta«, Hinko Vinković, ter jo v ponatisu izdal tudi v posebni brošurici pod naslovom: »Hundert Jahre Theatergebäude in Zagreb, 1834 — 4. oktober — 1934.« a. š.

Olge Scheinpflugove „Gugalnica“ K današnji repriži

Gugalnica? Kaj bi utegnil pomeniti naslov? No da, vsakdo vé, da je gugalnica nekaj, kar se guga navzgor in navzdol, neka prešmetana reč, kjer ima človek najrazličnejše občutke. Ali je mislila pisateljica takšno gugalnico? — Komedijska je nastala v inflacijski dobi, ko je postala aktualna gugalnica: koliko ljudi je že bilo na takšni gugalnici, koliko jih je, ki so se na ta ali oni način zagugali z višjega socialnega položaja v slabšega in — narobe!

Vsaka kroglica najde svoje mesto — pravi optimistka kuharica Marie. Tudi sama je ena iz šestorice kroglic — usod, ki se kličejo Marie, Mary, Ana, Marija. Vena in notar, in ki se kotilijo v okviru majkne igre potrpežljivosti, dokler — O, če bi vedeli, kako sta fletni Ana Marija in Vena, ko se pripravata — (toliko da si ne skočita v lasel). Pa kakšna kuharica je Polonica — Marie in kako razklada recepte — da se vam kar slino cedé! In pri gospe Mary — Medvedovi se lahko naučite, kako ste srečni, tudi če se vam slabo godi.

Režiser Skrbinešek je spravil vse te »kroglice

Mariborske vesti:

Novi šolski okoliši

Se iz predvojnih časov izvira delitev Maribora na sledeče šolske okoliše: desni dravski breg tvori en sam okoliš za II. dežliško in III. deško osnovno šolo. Na levem dravskem bregu — tedaj v samem mestu — so trije okoliši. IV. osnovna deška šola je imela vse področje zapadno od črte: drž. most, Gosposka in Tyrševa ulica preko mestnega parka do krčevinske meje. V ta šolski okoliš je spadalo tedaj samo mestno središče ter vse Koroško predmestje. Zapadna stran Gosposke ulice je spadala že pod omenjeni okoliš, vzhodna vrsta hiš pa je pripadala že II. deški šoli. II. in III. deška šola sta si delili ves vzhodni del mesta, razmejitve med obema pa je tvorila črta: Cankarjeva, Aleksandrova in Meljska cesta na ta način, da je zapadna stran od te črte pripadala II., vzhodna pa III. deški osnovni šoli. Ze dolgo pa se je opazalo, da ta razmejitev ne odgovarja več stvarnim potrebam. IV. deška osnovna šola na Gosposvetški cesti je postajala preobremenjena. Zapadni del mesta narašča mnogo hitreje, ka-

□ Svetloetne procesije. V nedeljo bodo zopet svetloetne procesije. Od sv. Magdalene gre procesija ob pol 9 zjutraj k sv. Jožefu v Studencih, kjer je ob 9 pridiga in sv. maša. — Iz bazilike Matere Milosti gre procesija ob pol 15 na Slomškov trg v stolnico.

□ Za napredek tujskega prometa. Mariborski Tujskoprometni zvezi je finančno ministrstvo že dovolilo, da sme postaviti paviljon za svoj tujskoprometni urad na meji v St. Ilju. Zgradba tega paviljona, ki bo zgrajen v lepem narodnem slogu, se je že oddala. Zemljišče tik obmejne carinarnice je Tujskoprometna zveza deloma kupila, deloma ga je pa dobila od šentiljske občine brezplačno.

□ Zaslugam priznanje. G. Adolf Čeh, strojevodja v Mariboru, je prejel dne 2. oktobra zlato kolajno za državljanske zasluge. Izročil mu jo je g. inž. Vidic, šef kurilnice v Mariboru. Čestitamo!

□ Poročili so se zadnje dni: Franc Weikler, predilec, in Marija Korošec; Bračun Martin, hišnik, in Angela Lešnik; Sever Viljem, godbenik, in Hallegger Herta; Vehovar Alojz, posestnik, in Leskovar Jožefa; Majhenič Ivan, mizar drž. žel., in Dežman Terezija; Siško Simon, mlin. pomočnik, in Frasn Pavla; Golob Ignac, strojni ključavničar, in Kočbek Pavla; Gornik Ivan, strojevodja in Lober Friderika.

□ Tri trafike na kupu. Omenjati smo že, da treba spraviti v red vprašanje dovoljenj za tobačne paviljone. Potrebo tega dokazuje nazor na slučaj s paviljonom na vogalu Strossmayerjeve in Smetanove ulice. Kar trije prosilci so dobili dovoljenje, da si postavijo paviljon na istem prostoru. Na občini so sedaj v zadregi, kdo od teh treh naj si paviljon v resnici postavi.

□ Zazidava Aškerčeve ulice. Južni del te lepe ulice bo ostal toliko časa nezazidan, dokler bo občina vstrajala pri svoji zahtevi, da se smejo tu graditi le dvonadstropne stavbe v strnjeni fronti. Za take stavbe tu ni reflektantov, dočim jih je za vile vse polno ter bi bila stavbišča z njimi v enem letu zazidana. Dobro bi bilo to vprašanje še enkrat proučiti ter ga prilagoditi stvarnim potrebam.

□ Pri skoku z mosta v Dravo zlomila nogo. V terek zvečer je nastalo v ulicah okrog Dravske brvi nenavadno razburjenje. Čuli so se presunljivo klicati iz Drave, ljudje so se zgrinjali na brvi ter klicali reševalce na pomoč. Končno se je nekdo domislil ter pozval resilno postajo telefonično. Doslil reševalcem se je nudil v dravski strugi nenavaden prizor. Na plitvini je pol stala, pol ležala ženska, očividno hudo poškodovana, ter klicala na pomoč. Z uporabo čolna in s precejšnjim trudom so jo potegnili na breg ter ugotovili, da si je zlomila nogo. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je povedala svojo čudno zgodbo: Njen zaročenec jo je zapustil ter odnesel s seboj vse prihranke. Radi tega je čisto obupala, pa je v terek popoldne najprej nezvestega fanta prijavila na policijo. Nato jo je ta prijava in pa nesreča tako prevzela, da je hotela v prostovoljno smrt. Skočila je z dravske brvi v globino, izbrala pa si je v svojo nesrečo nevede tako mesto, kjer je struga plitva. Pri padcu na trdo dno si je zlomila nogo. Kandidatinja smrti v mrzli Dravi je 26 letna šivilja Štefka Z. iz Slovenske ulice.

kor vzhodni in radi tega je bilo treha radi razbremenitve te šole potegniti tudi mejo zapadneje. Na zadnji seji šolskega sveta se je tedaj določila med II. in IV. deško osnovno šolo tale meja: Od mosta pri Dravi po Vojašniški ulici in Pristanu na Vojašniški trg, po Minoritski in Gospojni ulici na Strossmayerjevo, tako da ostane banovinski Dečji dom še IV. osnovni ter preko Livade do krčevinske meje. Pri ostalih okoliših so zaenkrat meje pri starem ter se bodo izpremenile le na desnem dravskem bregu, ko bo sezidana nova šola. Z nastalo razmejitvijo je dobila II. deška osnovna šola cel kompleks mestnega središča, ležeč med Gosposko in Strossmayerjevo ulico. Številčno se to sicer mnogo ne pozna, ker je to pač trgovski center z malo stanovanji, vseeno pa je IV. deška osnovna šola razbremenjena za približno 100 otrok. Praktično se je omenjena razmejitev že začela izvajati; otroci, ki jih je razmejitev dodelila novim šolam, že zahajajo v te zavode.

□ Mariborsko gledališče je otvorilo letošnjo sezono v terek zvečer z uprizoritvijo Hamleta. Naslovno vlogo je igral Vladimir Skrbinešek, ki je obenem proslavil desetletnico svojega อดерскеga delovanja. Predstava je bila na višku. Gledališče je napolnila odlična mariborska publika, ki je jubilahta Skrbinska navdušeno pozdravljala. Prejel je ob svojem jubileju številne pismene in brzojavne čestitke in mnogo cvetja. Strokovno kritiko o predstavi prinesemo po repriži.

□ Žetev smrti. V bolnišnici je umrl v visoki starosti 76 let vpočkani strugar drž. žel. Jakob Uebeleis. Naj počiva v miru!

□ Na dnevnem redu prihodnje občinske seje, ki bo, kot smo že poročali, v terek, 9. oktobra, so med drugim: prenos poslov občne uprave v pristojnost mesta, prenos poslov iz kompetence mestnega sveta na stalni odbor ter volitev odborov, ustanovitev stalne pristojnosti podpredsednika, priključitev okoliških občin k mestu in poročila predsedstva ter odsekov.

□ Za dijaški odsek Vincencijeve konference v Mariboru so zbrali udeleženci na tovariskem sestanku duhovnikov v Dolnji Lendavi znesek 350 Din. — Bog plačaj!

□ Anulirano! Na zadnji občinski seji se je oddalo razpisano mesto gradbenega inženjra pri mestni občini g. Accettu. Mestni župan pa je to imenovanje anuliral ter ga stavil zopet na dnevni red prihodnje seje.

□ Ker nima službe — v smrt. Pred 14. dnevi je odšel z doma 28 letni delavec Rupert Glavič ter se še dosedaj ni povrnil. Domači so v strahu, da si je končal življenje, ker je bil radi izgube dela v neki tukajšnji tovarni čisto obupan.

□ Izgubljena nevesta. Ta zgodba, ki je dobesedno resnična, se je pripetila v Magdalenskem predmestju. Poroka se je vršila v železniški kapelici v koloniji. Odpeljala sta se k poročenemu obredu ženin s svojim spremstvom v enem avtomobilu, nevesta pa zopet v drugem. Ko pa je ženinov avto prispel na mesto, ni bilo neveste od nikoder. Čakali so in čakali, ženina je jela oblativati kurja polt in tudi v drugih je vstajala rahla sumnja, če se ni nevesta morda v zadnjem hipu skujala. Končno pa so jo le šli z avtomobilom iskat ter jo tudi našli. Njen avtomobil je imel smolo, počili sta obe zadnji pnevmatiki ter je moral sredi ceste obstati, nevesta pa čakati, da se je ženin vrnil po njo. Naposled se je po premaganju vseh ovir poroka v redu izvršila.

Vič

Društvo »Meščanska šola in dom na Viču« ima danes ob 18.30 v šolski telovadnici svoj 1. redni občni zbor, na katerega se starši meščansko-šolske mladine vlnudno vabijo. — Ker je vsled nezadostnih učnih prostorov pouk močno oviran, je dolžnost staršev, da se obnežna zbora polnoštevno udeležijo, da tako javno manifestiramo, da se novo meščansko-šolsko poslopje, za katero so vse predpriprave že izvršene, čimprej prične graditi. — Zavedajmo se, da nam je potrebna krepka, zdrava in dobro vzgojena mladina, ker narod se sodi po zdravju in omiki. —

Kulturni obzornik

Sto let gledališča v Zagrebu

Danes, 4. oktobra, slavijo Hrvatje stoletnico otvoritve prve gledališke stavbe v Zagrebu. Po dogovoru z mestno občino, je zgradil prvo mestno gledališče ugledni zagrebski meščan Kristof Stankovich leta 1834. Pogodba, ki jo je sklenil z mestno občino, je bila zanj izredno ugodna in jo je tudi izrabljat tako, da so gledališki ravnatelji, ki so se izredno hitro menjavali, radi visoke najemnine, ki so mu jo morali plačevati, zapuščali mesto z ogromnimi deficiti, ako niso sploh finančno propadli. V gledališki stavbi so igrali sprva samo v nemščini in tudi v tem je bilo precej krivde, da je gledališče slabo uspevalo. Leta 1835 je bilo silnati na odru zagrebskega gledališča prvo hrvatsko besedo, a prva gledališka predstava v hrvatskem jeziku je bila šele 10. junija 1840, ko so igrali novosadski srbski igralci igro Ivana Kukuljevića »Juran i Sofija«. Novosadski igralci so ostali v Zagrebu skoraj dve leti. — Medtem so se bili hrvatski diletantje toliko pripravili za nastop, da so vprizorili 28. marca 1846 prvokrat prvo hrvatsko opero »Ljubav i zloba« Vatroslava Lisinskega. — V decembru leta 1851 je začela odkupila gledališko stavbo od lastnika Stankovicha za 46.000 gld., upravo gledališča pa je prevzela »Narodna gledališka družina«. Igrali so izmenoma v nemščem in hrvatskem jeziku vse do 24. novembra 1860, ko so o priliki nemške predstave »Petra Szaparyja« izbruhnile v gledališko demonstracije zoper tujejezične vprizoritve. Nemski igralci so morali zapustiti Zagreb in oder je ostal njihovim hrvatskim kolegom. Dne 17. avgusta 1861 je hrvatski deželni zbor sklenil proglasiti zagrebsko gledališče za subvencionirano deželno ustanovo. Osore je bil nadaljnji obstoj hrvatskega gledališča zagotovljen. — S časom pa staro gledališko poslopje v gornjem mestu ni več ustrezalo in v Zagrebu so začeli razmišljati o novi

gledališki stavbi. V mesecu maju so začeli graditi novo gledališče, a poslednja predstava v stari stavbi je bila 16. junija 1935. Nihče tedaj ni vedel, da bo ta dan poslednjikrat v starem gledališču predstava, niti gledališko vodstvo ne. Vsakdo je pričakoval, da se bo začela nova sezona v starem gledališkem poslopu, toda radi napovedanega obiska cesarja Franca Jožeta so pospešili gradbeno delo in zares so že 14. oktobra 1935 v prisotnosti cesarja svečano odprli novo gledališče.

Zgodovino zagrebskega gledališča v teh sto letih je opisal urednik »Morgenblatta«, Hinko Vinković, ter jo v ponatisu izdal tudi v posebni brošurici pod naslovom: »Hundert Jahre Theatergebäude in Zagreb, 1834 — 4. oktober — 1934.« a. š.

Olge Scheinpflugove „Gugalnica“ K današnji repriži

Gugalnica? Kaj bi utegnil pomeniti naslov? No da, vsakdo vé, da je gugalnica nekaj, kar se guga navzgor in navzdol, neka prešmetana reč, kjer ima človek najrazličnejše občutke. Ali je mislila pisateljica takšno gugalnico? — Komedijska je nastala v inflacijski dobi, ko je postala aktualna gugalnica: koliko ljudi je že bilo na takšni gugalnici, koliko jih je, ki so se na ta ali oni način zagugali z višjega socialnega položaja v slabšega in — narobe!

Vsaka kroglica najde svoje mesto — pravi optimistka kuharica Marie. Tudi sama je ena iz šestorice kroglic — usod, ki se kličejo Marie, Mary, Ana, Marija. Vena in notar, in ki se kotilijo v okviru majkne igre potrpežljivosti, dokler — O, če bi vedeli, kako sta fletni Ana Marija in Vena, ko se pripravata — (toliko da si ne skočita v lasel). Pa kakšna kuharica je Polonica — Marie in kako razklada recepte — da se vam kar slino cedé! In pri gospe Mary — Medvedovi se lahko naučite, kako ste srečni, tudi če se vam slabo godi.

Režiser Skrbinešek je spravil vse te »kroglice

z njemu lastno potrpežljivostjo vsako na svoje mesto. Skrbinskih način režiranja je komoren. Nikoli ne žrtvuje čustvenih momentov, da bi z njimi izzval smeh, in ne prekorači meje verjetnosti radi efektov. Zanj oblika komedije ni sredstvo za prikazovanje komike, ki nima drugega namena, kot zvabiti publiko v krohot — temveč razgrinjanje življenja; bodisi psiholoških momentov ali situacij — ko postane človek kot oseba v razmerju do ostalega sveta žrtev trenutka, ki ga postavi v komično luč ter prisili gledalca, da se mu dobrodušno nasmehe, ne pa da se mu škodoželjno posmehuje, zavedajoč se svoje vzvišenosti.

»Gugalnica« v Skrbinskih režiji učinkuje kot diskretna podoba v dveh barvah: razgibana v vselem tonu prepričkov in mladosti ter mehko topla v čustvenih človeških trenutkih, ki izvenijo kot živahen akord, čigar odmev je en sam tih ton v »mole-u, ki — jo — kmalu bi vse izblebetala —!

★

Oktober »Mladika«. Iz njene pisane vsebine navajamo samo črtico Janeza Jaleca »Razodni okradenec«, v kateri podaja avtor ne samo lep primer kmetijske modrosti, marveč tudi številne primere klenosti in lepote slovenskega kmetijskega jezika, ki se Jalenovemu nekoliko baročnemu pripovedovanju dobro podaja. — Med poljudnimi apisi gre prvo mesto izvrstnemu delu konservatorja dr. Franceta Stelčeta »Iz zgodovine slovenskega cerkvenega slikarstva«, zelo zanimiv pa je tudi prispevek Bogdana Kaza ka »Bolnik, ki mu ni bilo pomoči«, posvečen Jan. Ev. Kreku. — V ilustrativnem pogledu je pričujoči zvezek »Mladike« posvečen delu naše keramičarke in plastičarke Dane Pajnič, o kateri je napisal dr. Karel Dobida nekaj dobrih vrstic. Literarni svet bo našel zase še posebno poslastico v Finžgarjevem odgovoru na izpada Juša Kozaka in Jožeta Vidmarja (prvi v »Zvonu«, drugi v »Sodobnosti«) radi njegove ocene Fr. Kraljeve avtobiografske knjige »Moja pot«. Za svojo trditvev »Škoda lepot, ki jih skruni mestoma

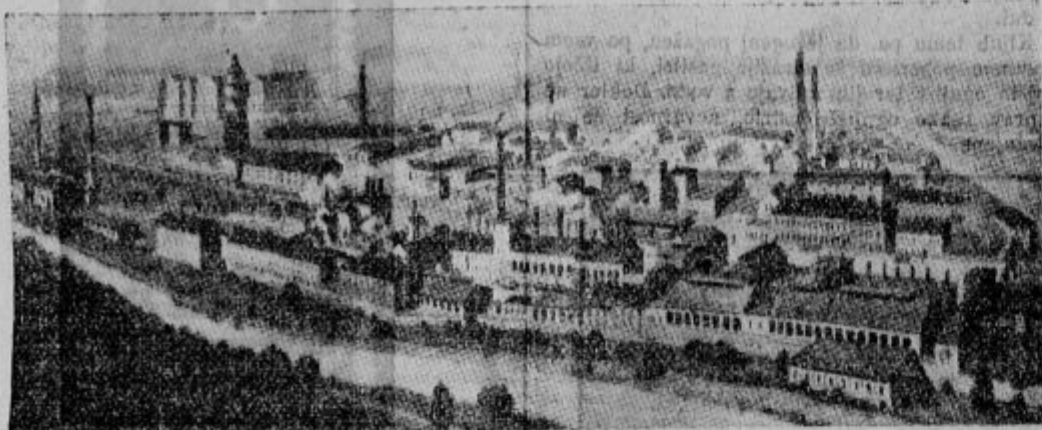
toliko pomanjkanje srčne kulture in zraven še neresničnost dogajanja«, nastopa Finžgar dokaz resnice. Svoja nasprotnika zavrača za zlasti radi tega, ker sta hotela sklepati iz navedenih besed (iz Finžgarjeve ocene) o neki skrivnostni črni kulturni reakciji, ki da vlada nekemu delu katoliškega kulturnega tabora.

Svetovna razstava katoliškega tiska. Pripravljalni odbor, ki ima svoj sedež v Vatikanskem mestu, Via della Tipografia ter mu načeluje Conte dott. Gr. Uff. Giuseppe Della Torre, direktor lista »L'Osservatore Romano«, je razglasil, da bo splošno razstava katoliškega tiska, Razstavljene bodo: 1. Katoliški dnevniki in tedniki, ki jih pristojna cerkvena oblast kot takšne prizna; 2. periodične publikacije, ki so namenjene verski izobrazbi, verskemu apostolatu, katoliški akciji in misijonski propagandi; 3. katoliški listi znanstvenega, umetniškega, splošno prosvetnega ali poklicnega značaja. — Izvodi raznih publikacij bodo razstavljeni z vsemi pomembnimi podatki o zgodovini in življenju katoliškega tiska v sistematičnem in geografskem redu. — Razen tega bo obsejala razstava: a) statistične in geografske karte o zgodovinskem razvoju in o sedanjih razširjenosti tiska na svetu; b) vse, kar je z uredništvom, tiskom, upravo in propagando velikega dnevnika v zvezi. Zlasti bodo upoštewane spopolnitve tiska v tehničnem in organizatoričnem pogledu; c) vse ustanove, dela, družbe v službi katoliškega tiska: založbe periodičnega tiska, novinarske agencije, podjetja za širjenje dobrega tiska, novinarska društva, novinarske šole in podobno, s predmetnimi statuti, programi in delovnimi metodami, poročili o doseženih uspehih, statistikami, fotografijami poslopij, obratovnic itd.; d) glavni smoter tega oddelka bo, da se izve, katere so najznačilnejša podjetja in najuspešnejša na polju katoliškega tiskovnega apostolata; e) stalne in kinematografske projekcijske podobe, ki pobjže osvetljujejo razstavljeno gradivo. — Rok za prijavo udeležbe je do konca leta 1934.

Med Čehi in Slovaki

Pri najboljšem češkem vrelcu...

Celotni pogled na Mešansko pivovarno v Plzni

Prisel je prekan Kranjec med češke brate in prinesel s seboj tudi nekaj humorja. Vodili so ga semtertje, na koncu pa so mu stavili vprašanje, kateri je najboljši češki vrelci. Bodri Kranjec, ki je bil prinesel s seboj nekaj humorja in ki mu tudi ni manjkalo duhaprisotnosti, se je brž spomnil blagodejne pijače, ki jo je moral zamenjati s cvičkom, in se na stavljeno vprašanje bodro odrezal: »Plzenski je najboljši.« Sledil je presketajoč krah odobrovoljenih čeških bratov, ki je bil znak posebnega priznanja domiselni naglici brihnega Kranjca. Malokateri Slovence zaide v bratsko republiko, ki bi ga ne seznanili s to zgodbo. Zanimala je tudi mene, in to tem bolj, ker so mi razodeli, da je bil dotični Kranjec — slovenski časnikar.

Po končanem obhodu Skočevke se je tudi naša družba namenila k »najboljšemu češkemu vrelcu«, ter se znašla v desetkilometrski dolžini pivovarniških kletnih kompleksov plzenske meščanske pivovarne. Po teh kletih je čez 2000 ogromnih kadi s stalno vsebino 200.000 hl plzenskega pivskega blaga. In ta »najboljši vrelci« v republiki teče in se v vse zemlje in celine pretaka od l. 1842. V prvem letu produkcije je steklo 4657 hl pristnega plzenčana; že l. 1913 je produkcija presegla milijon hl. Ogromnost tvorniškega kompleksa ponazarja nekaj suhoparnih števil: tvorniška površina meri 550.000 m², železniško omrežje v tvorniški notranjstvi je dolgo nad 11 km. Stalno je nameščenih nad 5000 delavcev in okoli 200 uradnikov.

Zanimivo je vprašanje lastništva donosnega plzenskega pravca. Lastništvo ne slopi na gospodarski osnovi kakšne delniške družbe ali česa podobnega. Lastništvo predstavlja in združuje 250 plzenskih meščanov, ki so od vsega obratovalnega pričetka lastniki pivovarne. Oddel naziv meščanske pivovarne. V svojevrednem značaju tega lastništva je ležala možnost še svojevrednejših in zanimivejših posledic in pojavov. To pivovarno pravo

je bilo in je ostalo vezano s hišnimi številskimi poslopi, v katerih je stanovalo teh 250 dičnih plzenskih meščanov. Z nakupom takšne hiše preide samoposebi na novega hišnega posestnika tudi pivovarno pravo. Zgodilo se je, da so od takšne hiše, s katere posestjo je bilo združeno pivovarno pravo in precej dobičkanosno solastništvo pri plzenski meščanski pivovarni, ostala samo vrata s hišno številko. In lastniku teh edinstvenih donosnih vrat pripada značaj solastništva pri omenjeni tvornici z vsemi dolžnostmi in še prijetnejšimi pravicami. Pri gostoljubni mizi smo zvedeli nekaj poučne pe- nezne statistike, možgani vsakršnega slovenskega duševnega delavca morajo od takšnih številskih doživetij pravcati pretres. Spomnil sem se nehotne zgodbe o neumnem Mihiu, ki je vrata natovoril na svoja ramena, mesto da bi jih bil zaklenil, ker se mu je zdelo to varnejše; in sem si mislil, da bi usoda takšnega Miheja ne bila napačna, ako bi se na ramenih znašla vrata vsaj ene od blagoslovljenih 250 plzenskih hiš. Težko breme, pa ne trpko. Slovenski Mihee biti ni dobro; takšnemu plzenskemu Miheju pa bi se ne godilo slabo...

Po obhodu neverjetno prostornih in hladnih kleti me je čakalo veselo presenečenje. Ob vходу v ravnateljsko poslopje je stal visok, slok gospod sivih las in s častljivo sivo brado. Nagovoril me je v gladki slovenščini. Ves čas gostoljubne postrežbe sva se v slovenščini pogovarjala o tem in onem, zlasti o Ljubljani in Mariboru, ki sta ga vidno zanimala. Ljubezni in sila gostoljubni ravnatelj plzenske meščanske pivovarne mi je na posebno vprašanje pojasnil vzrok svojega perfektnega znanja slovenščine z zanimivo sorodstveno zadevo, ki je vse navzgor prasko tovariše, še bolj pa mene prav prijetno iznenadila: »Kako bi ne znal govoriti slovenski; saj sem v krvnem sorodstvu našega slavnega Mihaela Vilharja. Vnuč njegove sestre sem.« Ko smo se pristržno poslavljali, ni pozabil pristaviti, naj prav lepo pozdravim Slovence in slovenske »sajtinge«...

Kako opisuje položaj kmeta „Mariborski Večernik Jutra“

Ugledni kmetovalec iz okolice Maribora nam je poslal sledeči dopis:

»Te dni je bila v Mariboru kmetijska razstava za okraja Maribor levi in desni breg. Gotovo se bo te dni zopet mnogo pisalo in še več govorilo o važnosti kmetijskega stanu in o pomenu kmeta za državo. Govorilo se bo tudi o tem, kako treba kmetu pomagati in kaj vse je v načrtu, da bo mogel kmet boljše prodati svoje pridele. Zato gotovo ne bo nezanimivo, da te dni povemo kmetovalci svoje mnenje o tem, kako se naj javnosti ne poroča o položaju kmeta. Morali bi to povedati že preje, pa pri vseh mnogoterih jesenskih opravilih za to nismo imeli časa.

Pred nedavnim časom je pisal »Mariborski Večernik Jutra« pod naslovom »Posledice zadržanega izvoza sadja«, da je letos kmet sam največ kriv, da ni mogel dobro prodati svojega sadja. Dopisnik Večernika pravi, da je glavna krivda sadjarja v tem, ker so letos prerano obirali sadje. Danes že vsak otrok v sadjarskih okoliših ve, kdo je zakrivil velike izgube pri prodaji sadja v inozemstvo. Sadjar, ki ima letos že tako nepregledno škodo radi neorganiziranega izvoza sadja, naj nosi še to sramoto, da je trgval zeleno sadje. Gotovo dopisnik Večernika ne ve, da je letos zorilec sadja skoraj za en mesec naprej. Rano sadje je odsveto letošje prejel sv. Jurijem, ko cvete navadno šele okrog 10. maja. V toplem poletju se je nato sadje hitro razvijalo in začelo v drugi polovici julija že zoreti. Če ne bi kmetje sadja obirali, bi pač začelo samo padati z drevev in bi sproti segnilo.

Malo dni za tem prvim člankom o krivdi sadjarjev radi nizkih cen je izšel v Večerniku drugi članek pod naslovom »Izmikanje naše vasi«, kjer opisuje dopisnik Večernika razgovor s kmetom. V tem dopisu je rečeno, da denar ni za kmeta, ker ne zna z njim ravnati. Pravi nadalje dopisnik, da si kmet stanovanje modernizira, da se oblači po mestni noši itd. Vprašam Vas, ali je kmet druge vrste človek na svetu in ni enakopraven državljan. Kmet naj torej samo gara in dela ter prenaša vse hudo, za kaj boljše je pa itak preneumen. Tako pisanje si mi kmetje odločno prepovemo.

Tako naš dopisnik. K temu bi pripomnili samo to, da označeni način pisanja gotovo ne more doprinesiti k lepemu sožitju mesta in dežele.

Trbovlje

Pričetek rednega pouka na trgovski nadaljevalni šoli bo v petek, 5. t. m. ob 17. Obenem se bodo vpisali še oni učenci, ki se do sedaj še niso prijavili.

Poceni krompir. — Kar na vagono vozijo krompir v Trbovlje razni večji podjetniki in ga razprodajajo takoj na kolodvoru po 60 para za kg. Po potrebi ga za isto ceno dostavijo tudi na dom. Drugi ga zopet pripeljejo z vozovi in prodajajo na skale še po nižjih cenah. Kriza pritiska enako na kmeta in delavca.

20 dni se bo delalo pri rudniku v mesecu oktobru — tako razglasa ravnateljstvo. Začasno je pri rudniku precej zaposlilo, ker se izvršuje naročila za zimo. Ni pa še upanja na stalno zboljšanje v naših rudnikih.

Umrli je v Ljubljani rudar Ivan Vidic, star 34 let, za rakom v želodcu. Več tovarišev delavcev se je udeležilo njegovega pogreba v Ljubljani. Bil je tudi član Apostolstva mož. Naj počiva v miru! Ženi in otrokom naše iskreno sožalje!

Zanimivo za naše krajevalce razmere. K tej notici nam sporoča Sokolsko društvo Trbovlje, da sokolska godba ni igrala za god gosp. Mihaela Korenu, ampak za god člana Sokola br. Miloša Škerbica, ki je storil sokolski godbi že znatne usluge.

Koledar

Cetrtek, 4. oktobra: Frančišek Serafinski, apostol; Edvin.

Novi grobovi

† V Zdenski vasi pri Dobrepoljah je umrl včeraj ob 5 popoldne posestnik Franc Klinec. Pogreb bo v soboto ob 10 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Zalujocim naše sožalje!

† V Podgorju pri Kamniku je v torek zjutraj umrl v visoki starosti 73 let posestnik g. Janec Vidmar, p. d. Makovec. Pred 14 dnevi mu je na cementnem tlaku v Kamniku izpodrsnilo, da je padel in pri tem z glavo močno udaril ob trda tla ter se onesvestil. Poškodbe pa so bile tako hude, da jim je po 14 dneh podlegel. Pokojni Vidmar je bil eden najstarejših lovcev in je bil v Kamniku splošno znan. — Naj počiva v miru, zalujocim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz sodnopisarniške službe. Absolventinja meščanske šole Emilija Chlebounova je imenovana za dnevničarko-zvaničnico pri opravljanju pazniških poslov okrožnega sodišča v Mariboru.

Ostale vesti

— Oblastni odbor Narodne Odrane v Ljubljani obvešča vse, ki se udeležijo javnega zborovanja akcije NO »Svoji k svojim« v nedeljo, 7. t. m. v veliki dvorani hotela Union, da se lahko poslužijo polovične voznine, ki je odobrena streškim družinam s tem, da kupijo na odhodni postaji cel vozni listek in železniško objavo za 5 Din. Objave se bodo zigosale za povratek dopoldne na strelišču in v hotelu Union, zvečer pa v Kazini. Istočasno znanja, da bo sestanek izvršilnega članstva NO v nedeljo, 7. t. m. ob pol 15 v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kongresni trg št. 1/II.

— Odbor streliškega okrožja v Ljubljani obvešča udeležence tekme in svečanega razvija prapora, da je v dnevi od 5. do 7. t. m. dovoljena na železnici polovična voznina. Udeleženci naj kupijo na odhodni postaji cel vozni listek in železniško objavo, s katerimi se vračajo brezplačno. Odbor.

— Število učencev v Južni Srbiji narašča. Belgrajska »Politika« poroča, da se je število učencev na osnovnih šolah v Južni Srbiji zelo zvišalo. Medtem, ko je bilo v šol. letu 1933-34 vpisanih 128.785 učencev (79.206 fantov in 49.579 deklet), je bilo letošnje jesen vpisanih 165.230 učencev. V zadnjih treh letih je naraslo število učencev za 55.178, sam v zadnjem letu pa za 34.435 učencev. Da je število učencev tako zelo naraslo, se je zahvaliti ustanavljanju novih šol. Od leta 1918 do danes je bilo ustanovljenih 573 novih šol, tako da jih je danes v Južni Srbiji nad 1200 z 2489 oddelki in 2444 učitelji. Srednjih šol je 15 z 178 oddelki, 359 profesorji in 6686 dijakov. V 14 meščanskih šolah je 54 oddelkov, 107 učiteljev in 1150 dijakov. Za balkanske vojne je bilo v Južni Srbiji 95% nepismenih, leta 1932 69%, danes je še samo 65% nepismenih.

— Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolču, odebelelosti, protinu, kataru v želodcu in črevih, oteklini notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranja naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu urejuje delovanje črev.

— V Sloveniji se mudi gospodična Elizabeta Magaj, ki je prišla iz Amerike v Jugoslavijo, da poišče zanesljive sledi o svojem zgodaj umrlem očetu, ki je bil baje premožen in študiran mož. Ker se ji doslej še ni posrečilo izvršiti svoje naloge, a je zašla v materialne nepravilnosti ter bo morala bržkone še čez zimo ostati v Jugoslaviji, prosimo usmisljena srca, če bi imenovani gospodični hotel kdo priskočiti na pomoč ali pa bi jo morda kakšna premožna rodbina v Sloveniji vzela za domaćo učiteljico angleščine proti stanovanju in hrani. Je namreč učiteljica, a govori samo angleški in slabo nemški. Ev. dopisi naj se blagovolijo nasloviti na uredništvo »Slovenca« pod: »Za očeto mamo«.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navalah, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josef« grenčice.

— Neverjetna podivjanost. Kakor vsako nedeljo, če je lepo vreme, tako je tudi predzadnje nedeljo obiskalo vas Rašico veliko izletnikov, zlasti Ljubljančanov. V popoldanskih urah je prišla tudi skupina fantov od onstran Rašice. Ti fantje so brez povoda začeli prevračati gostom na vrtu restavracije pri »Knezu« mize. Ko so gostje zaradi tega užaljeni in razburjeni odšli in je ostal gospodar sam z osebje, je navadila podivjana družba še v njegove gostilniške prostore in začela razbijati gostilniški inventar. Gospod Knez trpi veliko škodo, ker so mu razbili vse, kar se je dalo. Ko so divjaki tu opravili svoje delo, so se napotili po vasi in celo vdirali v hiše ter pretepali vsakega, ki so ga dobili. Končno so se zbrali vaščani, kakor ob turškem valu, in prepodili te divjake.

— Poroka v zaporu. Pred kratkim je v Zagrebu mehanik Ivan Bednjaneec svoj izvoljenki Alojziji Blatnik, ki mu je rekla, da ga bo zapustila, vrgel v oči solno kislino. Bednjaneec so zaprli, dekle so pa prepeljali v bolnišnico, kjer so ji komaj rešili eno oko, dočim je na drugo oslepela. V zaporu je Bednjaneec poskušal samomur, tako ga je pretresla nesreča njegove izvoljenke. Ker je izrazil željo, da bi Alojzijo poročil, je pretko nedeljo jezuit g. o. Glavaš v kapelici okrožnega sodišča v Zagrebu poročil Bednjaneca in Blatnikovo. Sedaj bo še sodišče reklo svojo besedo.

— Za praznik Kristusa Kralja (zadnja nedelja v oktobru) priporoča Jugoslovanska knjižarica v Ljubljani cerkvenim zborom: 1. Ekel s. M. A. Sople cerkvenih pesmi za mešani zbor 20 Din. Vsebuje tudi lepo pesem »Kristusu Kralju«; 2. Kimovec Dr. Fr. Sreče Kraljevo. Za mešani zbor z orglami 1,50 Din; 3. Premr St. Povsod Boga; za enoglasni in mešani zbor z orglami 1,50 Din; 4. Premr St. Jezus naj živi! 42 evharističnih pesmi za mešani zbor. Part. 60 Din, glas 12 Din. Zbirka nudi več primerov pevcev za ta praznik; 5. Sattner p. H. Slavospevi presv. Sreču Jezusovemu. Part. 25 Din, glas 3 Din. Istaklo primerne pesmi za praznik Krist. Kralja.

— Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz-Josef« grenčice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, žolodce in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Celje

— Pogreb gasilskega organizatorja Vengusta je bil zelo veličasten. Udeležilo so se ga cele množice gasilcev. Pred napovedano uro je bila vsa Presernova ulica preda magistratom polna občinstva, gasilci so se pa formirali v žalni sprevod na Dečkovev trgu. Po opravljenih obredih na mestnem poglavarstvu se je poslovil od pokojnika starešina celjske gasilske župe g. Goligrane. Ko je dolg sprevod prispel na mestno pokopališče, je že legal na zemljo mrak. Grobnice so obstopili z gorečimi bakljami celjski gasilci, duhovščina je opravila pogrebne molitve, častna četa vojaštva je oddala salvo, nakar se je poslovil od rajnega poštni direktor g. dr. Tavze. Za njim so govorili starešina gasilske zveze Jugoslavije g. Andrašević, starešina g. Turk in v imenu obmejnih gasilcev g. Hraštelj iz Zg. Radgone.

— Sv. Jožef nad Celjem. 1. oktobra je odšel iz Celja g. dr. Jakob Kolarič, misijonar pri Sv. Jožefu. Imenovan je za ravnatelja bogoslovcev misijonske družbe v Ljubljani. Njegovo štiriletno vrnore in goreče dušno pastirsko delovanje v Celju je s tem prejelo najlepše priznanje. Obilo blagoslova na novem odgovornem mestu.

— Otroci umirajo. V celjski bolnišnici so umrli Ulaga Pavla, 5 let, hči delavke iz Zagrada; Veterinik Ljudmila, 3 leta, hči delavke iz Sv. Petra v Savinjski dolini; Leskošek Marija, 9 let, hči čevljarjske mojstra iz Celja.

— Umrlo je v Celju meseca septembra 27 oseb, in sicer 24 v bolnišnici in 3 v mestu.

Braslovče

— Zofija Sketa. V nedeljo zvečer je po kratki bolezni umrla gđ. Zofija Sketa iz znane krščanske »Murnove« hiše v Orli vasi pri Braslovčah. Že več let je gospodinjala pri bratu gosp. Ivanu, župniku pri Sv. Marjeti nižje Ptuj, kjer je tudi umrla, najlepše pripravljena za pot v večnost. Na njeno željo bo pokopana na braslovčkim pokopališču. Še letošnje leto je lepo uredila in popravila hišo gosp. brata v Braslovčah, kjer je nameravala preživeti leta, odločena za počitek, toda božja volja ji je že letos odločila večni pokoj! Zalujocim sorodnikom naše iskreno sožalje! — V minulem tednu je umrla v starosti 92 let Helena Perger iz Podvrha. Bila je dobra, blaga krščanska mati. Bog daj dobri materi večni mir!

Naznanila

Ljubljana

1. Ljubljana ima drevo ob 29 vajo moškega pevskega zbora. Ob tej priliki se sprejemajo tudi novi peveci.

1. Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani vabi svoje člane na sestanek, kateri se vrši v nedeljo, 7. t. m., ob pol 10 dopoldne v Trgovskem domu. Vstop imajo samo člani.

1. Salezijanci mladinski dom: Danes ob 8 t. prosvetni večer. G. dr. Kniffler bo predaval o romanu Slovencev v Rim na zaključek svetega leta in kanonizacijo don Boska. Predavanje bodo pojasnjevali skiptične slike. Vstop prost, prosimo pa prastovalnih prispevkov.

1. Kino Kodeljevo: Jutri ob 8: Harry Piel v filmu »Ladja brez luke« in več drugih kratkih filmov.

1. Nočna služba imata lekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 36.

Maribor

1. Magdalenci imajo drevo ob 8 sestanek na odru. In Ljudska univerza. V petek, dne 5. oktobra se bo zopet otvoril kulturni dom Ljudske univerze v Mariboru. V letošnjem programu ima Ljudska univerza večino vprašanj, ki obravnavajo naše sedanje življenje ali osvetljujejo, vzeta iz preteklosti, naš sedanji položaj. Na prvem predavanju, v petek, obravnava najnovejšo tehnične probleme — električno prenašanje slik in brezžično gledanje v daljavo — g. ing. V. Stebinger iz Ljubljane, ki si je nabral na tem polju znanje doma in v inozemstvu. Razumevanje bodo olajšale skiptične slike.

Cerkveni vestnik

Celovško škofjevo pismo. Sreča Jezusovega v Ljubljani skiptični se prične drevo po skupni molitvi uro ob 21. iz knjige »Večna molitev« bodo nočni častitvi molili 10. uro: Zahvala za božje dobrate. Novo došli častitvi si lahko žarbo poljubno nočno uro od 21 do 4. II. evanjelj. Mr. kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri, na prvi petek, zjutraj ob trideset na sedem skupno sv. obhajilo. Prosim, pridite vsi! — Vodičelj.

Naše dijaštvo

Običaj zbor Dravske oblasti Ferijalnega saveza bo 14. oktobra v prostorih državne trgovske akademije ob 10. dopoldne.

Poizvedovanje

Pes volčjak brez znanke je začetek dne 30. IX. popoldne na dvorišče hiše Zmouška cesta 19-a, kjer ga lastnik dobi nazaj.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Cetrtek, 4. oktobra: Gugalnica. Red Cetrtek.

Petek, 5. oktobra: Zaprti.

Sobota, 6. oktobra: Hamlet. Premiera. Izven.

Nedelja, 7. oktobra: Migo, dekle z Montparnasa. Izven.

OPERA (Začetek ob 20)

Cetrtek, 4. oktobra: Sveti Anton, vseh zaljubljenih partner. Red B.

Petek, 5. oktobra: Zaprti.

Sobota, 6. oktobra: Rigoletto. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Nedelja, 7. oktobra: Tigar. Opereta. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 4. oktobra: Ob 20: Hamlet. Prevč. Blaki veljačo.

Petek, 5. oktobra: Zaprti.

Sobota, 6. oktobra: Ob 20: Hamlet. Red C.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 4. oktobra: 12.15 Comedian Harmonista (plosče) 12.30 Poročila 12.00 Cas, ciganski orkestri na plosnah 18.00 O zaščitni živali (dr. Jožeh Kune) 18.30 Pogovor s poslušalci 18.50 Plosče po željah 19.30 Občutne odposila 20.00 Resolucije (nacionalno predavanje) 19.30 Cas, imitacija 20.00 Poroča iz Zagreba: Opera »Pavla«, slavnostna predstava v proslavo 100 letnice zagrebškega gledališča. V odmoru čas in poročila.

Drugi programi:

CETRTEK, 4. oktobra, Belgrad: 20.00 Poroča iz Zagreba — Zagreb: 20.00 »Porin«, slavnostna predstava za 100 letnice gledališča — Dunaj: 17.10 Jura. Frankiški Asklji: 17.10 Violinska glasba 19.30 Schubertove pesmi 20.30 Radijski kabaret 22.50 Simfonični koncert 23.25 Plosče — Budimpešta: 19.00 Arlejo 19.40 Veselolajsko 21.50 Iz glasbe 23.00 Ciganska glasba — Milan-Test: 20.45 Opera »Chopin«, Orefice — Rim-Bari: 20.45 Orkestralni in violinski koncert 22.00 Pestra ura — Praga: 19.30 Orkestralni koncert 20.30 Igra »Zvonovi« 22.15 Pester koncert — Varšava: 20.30 Ljubka glasba in petje 21.00 Violinski in orkestralni koncert — Berlin: 20.15 Iz vinskih kleti — Frankfurt: 20.15 Tisno vsesilni mot — Frankfurt: 20.30 Radijski orkester — Moskva: 20.10 Usodni general Joreka.

Hubertus Za mani denarja

želite boljše blago, »Hubertus« milo in »Perion« pralni prašek sta cenejša in boljša. In kar je danes glavno: domača sta!

Kaj pravite?

Lepo navado so imeli gg. ljubljanski župani, da so se na rednih občinskih sejah spominjali uglednih ljubljanskih meščanov in drugih za javnost zaslužnih mož, ki so umrli med eno in drugo sejo. Tudi gospodje občinski svetniki so vedno znano počastili spomin teh mož, ki jih je vsakokratni ljubljanski župan omenil. Naš sedanji g. župan lepo spoštuje to staro navado in ob vsaki seji lepo in skoraj nepriatransko omenja vse v razdobju med eno in drugo sejo umrle ugledne moze. Tudi na zadnji seji se je treh spomnil: generala Maistra, obrtniškega organizatorja Josipa Rebeka in zobnega zdravnika dr. Praunseisa. Ne moremo zahtevati od g. župana tako točnega spomina, da bi imel v evidenci še druge odlične moze, ki so v zadnjem času umrli, in radi verjamemo, da je prav možno izpuštili še tako zaslužnega človeka. Toda od listnega uradnika, ki g. županu poroča, kdo od zaslužnih ljudi je v zadnjem času umrl, bi pa že lahko pričakovali, da bi na listek z imeni zaslužnih pokojnih navedel vsaj še enega, ki je za Ljubljano storil več, kakor pa katerikoli sedanjí občinski odbornik, namreč pokojnega g. Lojzeta Vrtočca.

Cela vrsta palač je v Ljubljani, za katere zgrajitev je dal pobudo pokojni predsednik Pokojniškega zavoda Vrtovec, vse polno je stanovanj, ki jih je naročil zgraditi on, na milijone in milijone je krožilo denarja po Ljubljani, ki bi mogel sicer ali drugam, celo mestna občina je prejela posojila in druge ugodnosti od Pokojniškega zavoda. Da kaže Ljubljana danes tako moderno in skoraj vele mestno lice, je nemala zasluga g. Lojzeta Vrtočca. Mislimo, da je to dovolj zaslug, da bi gosp. župan omenil tudi g. Vrtočca. Ker se pa g. župan na tega moža ni spomnil, starimo to mi in naj nam g. župan opravi, da se sem in tja vmešavamo v opravljanje njegovih dolžnosti!

Litija

Šmihovski sejem, pretekli ponedeljek, je bil zisto in znamenitu gospodarske krize in pomanjkanja denarja. Vseled neobčajno lepega vremena je prišlo na sejem precej kmetskega ljudstva, ki pa je na štantih pri krami kupovalo samo nepotrebnejše blago, manufakture, srajce in čevlje za zimo, vse to pa slabšeje kakovosti, samo da je bil cenejši kup, ker ni denarja. — Tudi živinski sejem je bil živahen, živine mnogo, kupcev dosti, le cena slaba. Litjska podružnica sadjarskega društva je preteklo nedeljo priredila v osnovni šoli sadno razstavo, kjer je nad 100 sadijerejcev razstavilo svoje sadije iz bližnje okolice. Razstavili so nad 300 vrst raznih jabolk, hrušk, grozdja itd. Tako smo tudi v Litiji dokazali, da znamo gojiti lepo zdravo sadje. K uspehu sadne razstave čestitamo gosp. šolskemu upravitelju Rostoharju, ki si je mnogo prizadejal, da je sadna razstava tako lepo uspeša. — Tudi naši sosedje Vačani so razstavili svoje sadije v cerkveni dvorani na Vačah. V Litiji kakor tudi na Vačah je bil obisk razstave zelo velik, znak, da je naše podeželje spoznalo važnost gojitve lepega in zdravega sadja.

Kemične pene zadušile požar

Kako so zadušili ogromni požar petrolejskega vrelca v Nienhagenu

O ogromnem požaru petrolejskega vrelca v Nienhagenu smo poročali že včeraj. Zanimivo je bilo, kako so prvič poskušali s kemičnimi penami udušiti tako ogromen požar. Že v soboto dopoldne so se gasilci prepričali, da z vodo ne bodo udušili požara. Zato so naročili iz Berlina priprave za kemično gašenje s penami. Priprave so bile že v soboto zvečer v Nienhagenu. Nameravali so vse območje požara pokriti z ogromno odejo iz samih pen.

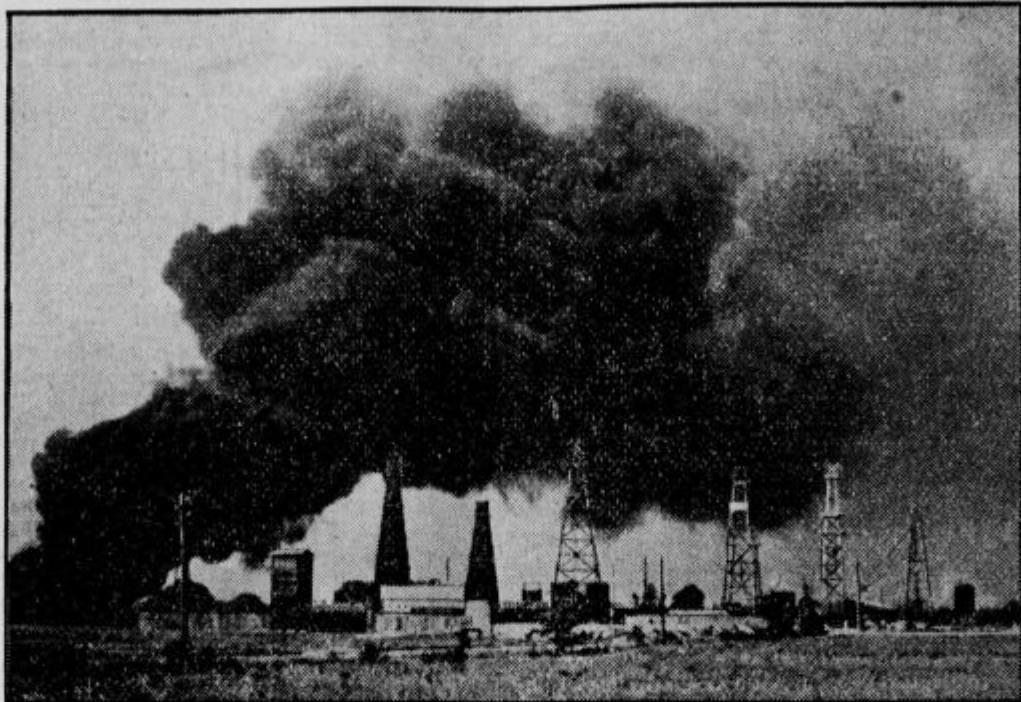
Da bi pa žareča površina v zvrtni jami ne vnela vedno znova petroleja, ki je bruhal na dan, so zvrtno luknjo hoteli zaliti z ogromnimi curki vode. Toda izkazalo se je, da to ni mogoče, ker je treba poprej odstraniti ostanke vrtnega stroja, kar pa je bilo skoraj nemogoče. Kmalu po devetih zvečer so morali prenehati z vsemi poskusi, da bi ogenj udušili. Zato je ostalo v noč na nedeljo na pogorišču le 200 gasilcev, ki so skrbeli, da bi se ogenj ne razširil. Pa še ti so imeli vso noč hud boj in naporno delo. Ponoči so počasi eksplozije prenehale, zato so se podrtemu stolpu lahko približali delavci, da bi z ognjem razžagali žareče železne dele. Toda v nedeljo jutraj je nastala nova velika eksplozija in vsa okolica je bila zopet pokrita s črnim dimom. Položaj je postajal vedno bolj nevaren. Pri eksploziji se je k sreči prevrnila velika železna cev, iz katere je bruhal petrolej, ter je tako zaprla pot petroleju. Na ta način goreči petrolej na površju ni dobil več hrane. Sedaj so nastopili gasilci s pripravami za gašenje s peno, kar se je zgodilo prvič v Nemčiji. Ker so imele brizgalne visok pritisk, so z dvema brizgalnoma v eni minuti vrgli na goreče olje 15 kubičnih metrov pen.

Tako so delali kakih deset minut. Po preteku desetih minut je bilo že vse pogorišče na debelo

pokrito s penami ter je le tu pa tam kak plamenček še siknil na dan. Poleg pen so nato gasilci zlili na žareče železje ogromne množine vode. Ker so medtem eksplozije ponehale, je gašenje šlo hitro od rok. Po preteku 20 minut so izginili zadnji plameni. Reševalno moštvo je sedaj lahko prišlo do železnega stolpa ter ga začelo jemati narazen in

odnašati. To pospravljanje pa bo trajalo še nekaj dni.

Kljub temu pa, da je ogenj pogašen, po vsem ogromnem pogorišču še stražijo gasilci, ki iščejo manjših ognjišč ter jih zalivajo z vodo. Dokler ne bo prav vsako ognjišče zatrito, nevarnost še ni odstranjena.

Slika požara petrolejskega vrelca v Nienhagenu, o katerem smo včeraj poročali.

Boj za Boga

Blamirani brezverski filozofi na kongresu v Pragi

Na zadnjem kongresu filozofov v Pragi so filozofi, kateri so zastopali brezversko stališče, doživeli popoln polom. Zastopniki pozitivne vere, kakor Przyvara, Verweyen, Chevalier iz Grenobla in drugi so jih ugnali v kozji rog. Može, ki taje vsako metafiziko, so morali doživeti, da se je večina kongresistov izrekla za izvajanje jezuitskega patera, kar je za bogotajca najhujši udarec.

Profesor Chevalier je zaklical bogotajskim filozofom: »Ponižnost, ponižnost in vdanost Bogu!« In bogotajci so morali doživeti, da govornika pri teh besedah nihče ni motil ali mu ugovarjal. Profesor Verweyen, odkrit katoličan, je govoril tako prepričljivo, da ga je kongres v znamenju odobravanja po njegovem predavanju trikrat poklical na govorniški oder. Ko mu je nato odgovarjal zastopnik brezverstva, je pa vsa dvorana molčala. Pozitivist prof. Hartvig je zagrmel v dvorano: »Če je filozofija kritična do naravoslovja, moramo naravoslovci zahtevati, da je prav tako kritična do vere.« Nato mu je profesor Verweyen tako-le odgovoril:

»Spoštovani! Ali ne mislite, da sa bila Albertus Magnus in Tomaž Akvinski vsaj toliko pametna, kakor ste vi? Ali ne verjamete, da sta tudi ta dva moža že naravoslovne — v najmodernejšem smislu naravoslovne — ugovore proti veri poznala in jih ovrgla? Mi puščamo znanosti na njenem področju popolno svobodo. Če pa zapusti znanost svoje področje in prehaja na naše, ni več znanost, ampak samo navidezna znanost. Toda verjemite mi, da tudi svobodomiselnici, katerim pa le želim, da ne bi bili svobodni vsake misli, potrebujejo Boga: tudi tisti, ki Boga taji, ga slavi prav s tem, da ga taji!«

»Teistično svetovno naziranje je polno protislovij!« je klical svobodomiselnici govornik.

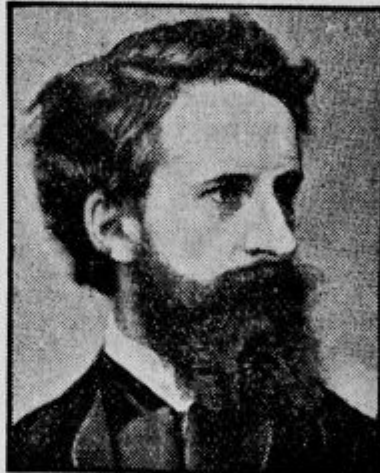
»Kakšnih protislovij?« je zaklical prof. Verweyen. »Brezversko svetovno naziranje še ni rešilo niti enega protislovja v svetu, pač pa je že mnogo novih ustvarilo!«

»Kako se pa skladajo peklenške kazni z božjo dobroto?«

»Cerkev od svojega postanka dalje,« je odgovoril Verweyen, »ni še niti enega človeka obsodila, da je vreden pekla. Celo Judež je le mejnik: bolj bi bilo, da bi ne bil rojen ta človek, še vedno ne pomeni, da ga je Cerkev obsodila v peklo. Človek pa, kateri vse svoje življenje vztraja daleč

proč od Boga, ta vsak trenotek svojega življenja potrjuje peklo. Kdor se zakrknjeno zapira božji besedi, ta živi v peklu!«

To je mala slika iz grmečih zborovanj filozofskega kongresa v Pragi. Brezboštvo je postalo že staromodno. Notranje hrepenenje resnice žejnih ljudi stremi v drugo smer. Misel na Boga — večnega Tujca, Nespoznanega — kakor je rekel Chevalier, sodobnemu človeku ne da več miru.

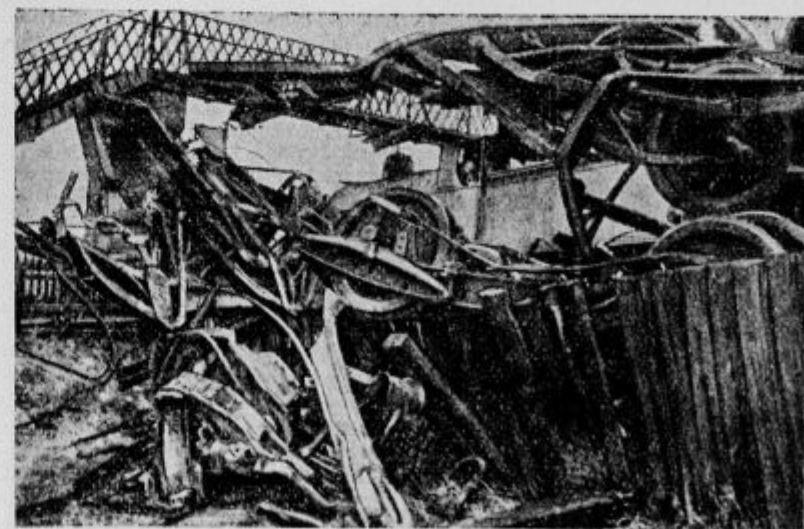

50 letnica Makartove smrti. Dne 3. oktobra je minilo 50 let, odkar je umrl sloveči dunajski slikar Hans Makart, ki je v 19. stoletju imel silen vpliv na tedanjo umetnost.

★

Pred sodiščem. Sodnik: »Ali nisi nič mislil na svojega očeta, ko si ukradel obleko?«

Obtoženec (mlad fant): »Nič, saj zanj je bila premajhna!«

Drama v brzem vlaku

Pred kratkim so našli v brzovlaku Ventimiglia — Pariz trupli dveh mož. Pri enem so našli papirje z imenom Alibert. O tem so zasumili, da je v resnici neki Josef Ziffer, rojen na Poljskem, katerega je pred letom zaradi umora iskala policija v vseh državah.

Meseca julija 1923 so našli na obrežju pri Treportu na Francoskem truplo neke ženske, katere je bila zadeta od štirih krogel. Vsa poizvedovanja policije, da bi izvedela vsaj to, kdo je neznanka, so bila brezuspešna. Čez deset let pa je policija dobila anonimno pismo, katero je sporočilo, kdo je umorjena žrtev in kdo je njen morilec. Dognalo se je tole: Umorjena je bila 24 letna poljska pevka Helena Zawuska, ki je bila poročena s Zifferjevim

bratom. Preiskava je dalje dognala, da je moževa rodovina sklenila Heleno umoriti, da bi se mož mogel drugič poročiti z bogato nevesto. Poljska policija je zaprla moža in njegovo sestro, ki sta bila oba obsojena na več let ječe. Zifferjevega brata pa, ki je svojo svakinjo ustrlel, je zasledovala francoska policija, a brez uspeha. Šele pred kratkim se je pariški policiji posrečilo ugotoviti, da je Alibert in Ziffer eden in isti človek. Njegova aretacija je bila zato vprašanje kratkega časa.

Sedaj sodijo, da je krvavi zločin v brzem vlaku tudi v zvezi z deset let starim umorom ter da je Ziffer v brzovlaku umoril svojega prijatelja, da bi se iznebil neprijetne priče, ter da je nato sodil še sebe.

Japonske marke s krščanskim križem. Za prihodnji kongres Rdečega križa, ki bo v Tokiju, je japonska pošta dala tiskati znamke, ki je na njih tiskan križ.

Čudna duševna bolezen

Iz Pariza poročajo o čudni duševni bolezni. V bolnišnico Beaujou so pripeljali 20 letno dekle, ki je zapadla v stanje novorojenega otroka. Bolnica ne zna več govoriti ter zna le jokati, kadar ji ni kaj prav, kakor novorojenček. Z nogami breca, kakor dojenček in se mrda, dokler ne dobi steklenice z mlekom. Trdih jedil sploh ne uživa. Zdravniški strokovnjaki se za ta primer zelo zanimajo ter so dali že izdelati film, da bodo lahko ta pojav znatveno lažje obdelali. Bolnica, ki ne simulira, je že enkrat dobila tako bolezen, ki pa ni bila tako huda. Da ne simulira, dokazujejo njeni impulzivni gibi, ki so značilni le za dojenčke in ki se pozneje izgube.

»Dober dan, gospa! V loteriji ste zadeli ta-le klavir. V katero sobo naj ga nesemo?«

18 metrov dolga prošnja

Angleške tradicije so večkrat kaj čudne. Velja že stara navada, da morajo angleške samoupravne dežele nekatere določene samoupravne želje izročiti angleškemu kralju in obema zbornicama v posebni vlogi, katere mora biti napisana z roko na enem samem kosu papirja.

Sedaj hoče zahodna Avstralija kot del avstralskega dominijona tako samoupravno željo izročiti kralju Juriju. Zadeva pa je precej zamotana in dolga, da je ni mogoče obrazložiti v nekaj stavkih. Besedilo je tako dolgo, da bo papir, ki bo nanj napisano, moral biti 18 metrov dolg. Pisec, ki mora seveda biti mojster v lepopisju, kakršnih je danes, v času pisalnih strojev, že zelo malo, bo pa moral to 18 metrov dolgo zadevo kar trikrat napisati, ker gresta dva prepisa na obe zbornici. In niti enkrat se pri pisanju ne bo smel zmotiti! Po stari navadi je namreč prepovedano kaj črtati ali brisati. Lahko se mu zgodi, da bo prišel že do konca, pa se bo v zadnjem hipu zmotil. Treba bo znova začeti.

14 ljudi je bilo tu mrtvih

To je prva slika o strašni železniški nesreči pri Winnicku Junction na Angleškem. Londonski ekspresni vlak se je z naglico 70 km zaletel v lokalni vlak. Dva vozova brzega vlaka sta se zarila drug v drugega, štirje pa so skočili s tira. Ubitih je bilo 14 ljudi, 40 pa ranjenih.

Mrtvi nabira brusnice

Iz Knittelfelda poročajo, da je 45 letni delavec Kvirin Weissenbacher, ki je vojni invalid, šel na Griessstein v Visokih Turah z dvema ženskama nabirati brusnice. Ker pa je bil mož v vojski poškodovan na glavi, mu pride večkrat slabo. Tudi ob tej priliki je omedlel in padel po strmini v dolino, kjer je nepremično obležal. Prestrašeni ženski sta hitela v 3 ure oddaljeni Trieben, kjer sta povedali, da se je Weissenbacher ubil. Takoj drugi dan so šli iskat njegovo truplo. V veliko veselje uboge žene in otrok, ki so v trepetu čakali, kdaj prinese očetovo mrtvo truplo v dolino, pa je možak sam primarširal domov. Ko je padel, je delj časa nezavesten ležal. Čez več časa se je osvestil in znova začel nabirati brusnice. Prenočil je v gor, nakar je drugo jutro odšel proti domu ter med potjo srečal reševalce, ki so šli iskat njegovo truplo.

Eksplozija v belgijski tovarni kisika, pri kateri je eksplodiralo mnogo posod s kisikom. Ubilo je tri delavce, mnogo pa jih je hudo ranilo.

Gospodarstvo

Obrtniški kredit se mora poceniti

Pod tem naslovom smo včeraj objavili pojasnilo Obrtne banke kraljevine Jugoslavije, podružnice v Ljubljani.

Banka najprej pravi, da njena obrestna mera ni najvišja za obrtništvo v Sloveniji, drugi pa pravi, da sedanja obrestna mera iz raznih razlogov, katere podrobno navaja, ni previsoka.

Obrestna mera 11% za obrtniške kredite je bila v normalnih časih pri ogromni večini slovenskih denarnih zavodov taka izjemna, da se o njej ni dalo govoriti razen pri Obrtni banki kraljevine Jugoslavije. Povprečno je bila obrestna mera vse do kreditne krize leta 1931 tako nizka pri slovenskih denarnih zavodih, da banka ni mogla v večjem obsegu razviti svojega poslovanja pri oddaji posojil v Sloveniji. To je najboljši dokaz, da so kot posojilodajalci našemu obrtništvu prišli v poštev predvsem slovenski denarni zavodi, ker so imeli nižjo obrestno mero kot Obrtna banka kraljevine Jugoslavije. Zato smo upravičeni trditi, da je obrestna mera pri tej banki najvišja.

Za nas je glavno vprašanje, koliko mora plačati posamezen obrtnik za kredit, zato je za nas važno, da obrtnik gotovo ne dobi kredita od zadnjega, katerim je dala denar Obrtna banka kraljevine Jugoslavije, po isti obrestni meri kot ga je dala banka zadnji, ampak gotovo po višji obrestni meri kot je 8,5%.

Nadalje navaja banka v svojem članku več razlogov, zakaj obrestna mera banke ni previsoka. Z naše strani pa bomo navedli nekaj razlogov, zakaj je obrestna mera previsoka.

1. Banka ima na razpolago od države 19 milijonov dinarjev v obliki delnic, za katere ne plačuje nobene dividende državi. To je stalen denar, katerega ni treba obrestovati in tvori ta vsota 17,5% vse bilančne vsote, od katere ni treba plačati nobenih obresti.

2. Zasebni delničarji so vplačali 45 milijonov dinarjev, toda tudi teh kapitalij banka ni obrestovala baš sijajno in je treba upoštevati, da imajo drugi zavodi znatno manj lastnih sredstev; za lastna sredstva banki ni treba držati likvidnostnih rezerv, kar prihaja v dobro rentabilnemu računu (skupno tvorijo lastna sredstva Obrtne banke kraljevine Jugoslavije približno dve tretjini bilančne vsote in jih vedno lahko nalaga plodonosno v obliki posojil).

Zasebni delničarji so dobili zadnja leta to-le dividendo (na delnico nominala 200 Din): 1933 7 Din, 1932 —, 1931 11, 1930 14 in 1929 9 Din, skupno torej v 4 letih 30 Din ali eno leto povprečno 7,50 Din. Obrestovanje delniške-glavnice znaša za

zasebne delničarje 3,75%. To pa je znatno manj kot se plačuje za vloge in druga tuja sredstva.

3. Obrtna banka kraljevine Jugoslavije nima več drugega reeskonta pri Narodni banki in ga je nadomestila z dotokom hranilnih vlog, ki je ne stanejo toliko kot kredit pri Narodni banki. Edino neugodnejše je, da so to nove vloge, ki zelo fluktuirajo in so potrebne zanje večje likvidnostne rezerve kot nekdanj.

4. Banka kot privilegirani zavod ne plačuje davkov, dočim morajo vsi drugi denarni zavodi plačevati v ta namen znatne vsote.

Da pa je obrestna mera visoka, je iskati glavni razlog v znatnih odpisih vse banke. Ti so znanišči leta 1932 2.657.000 Din, lani pa že 2.813.000 Din. Res je tem visokim odpisom krivo propadanje obrtnikov-dolžnikov. Toda zakaj je ravno pri ljubljanski podružnici odstotek odpisov tako nizek v primeri z ostalimi pokrajinskimi državami? To je dokaz, da je vodstvo ljubljanske podružnice dobro. Banka naj bi pazila na to, da bo čim manj odpisov, pa ji ne bo treba v ta namen porabiti tako velikega dela dobička, pa naj ali zniža obrestno mero ali naj pa da delničarjem več dividende. Sicer pa ima banka še možnost, da zniža svojo rezižo. Vsi drugi državni in privilegirani denarni zavodi so znižali dnevne svoje upravne odhodke, nadzorstvom itd., pa naj še tu banka nekaj prihrani, kar bi prišlo v poštev pri pocenitvi obrtniškega kredita. Pripominjamo, da so znanišči po bilanci za 1933 upravni stroški: dnevne članove uprave in nadzorstva, poslovnih odborov vseh podružnic, potni stroški upravnega in poslovnih odborov itd. 332.000 Din, kjer bi se dalo tudi nekaj prihraniti.

Končno pravi banka v svojem odgovoru, da ne gre primerjati njenega kratkotrajnega dela z delom drugih denarnih zavodov, ki obstojajo že desetletja. V tabeli, ki je bila objavljena na obrtni razstavi na vselejmu, se primerjajo stanja posojil dne 31. decembra 1933. Ne sme se torej primerjati stanja posojil gotovega dne z vsoto sploh izdanih posojil, ki je gotovo znatno večja kot vsota stanja posojil gotovega dne. Doselej je banka v treh letih svojega obstoja dosegla konec leta 1933 8,2 milijona posojil, ostali denarni zavodi pa 112 milij. Din. Vsota 8,2 milij. Din je tudi za triletno delovanje banke premajhna, posebno, ker so zaprti — po čegavi krivdi, ve vsakdo — vsi drugi viri obrtniškega kredita. Sploh je primerjanje nekaj relativnega in se lahko enemu zdijo veliko, drugemu pa malo. Banki se seveda zdi veliko, nam pa ne, ker smo videli in poznali prejšnje delovanje naših denarnih zavodov na polju obrtniškega kredita.

Svoji k svojim!

Propaganda za domače blago

Naš narod je bil pod pezo težkih gospodarskih razmer. Prav občutno so prizadeli vsi sloji od kmetov preko delavca, uradnika, obrtnika, trgovca in industrijca.

Kot država pretežno agrarnega značaja smo navezani na izvoz naših kmetijskih pridelkov in lesa. Ker se druge države radi svetovne gospodarske krize zapirajo, je naš izvoz znatno padel. Kljub temu pa še vedno kupujemo v inozemstvu take industrijske proizvode, ki se v dovoljni meri že izdelujejo doma. Ker niso zaposleni tovarniški in obrtni obrati, tudi niso zaposleni ne delavci in ne uradniki in vojska brezposelnih raste od dneva do dneva. Seveda pa trpi pri tem tudi kmet, ki svojih pridelkov ne more prodati brezposelnim, pa tudi zaposlenim ne v dovoljni meri radi njih mizernih plač. Da se temu zlu delno odpmore, lahko po-

magamo vsi sloji na ta način, da vedno in povsod propagiramo nakup domačega blaga.

Svoji k svojim! naj bo deviza vsakega naroda. V tem znamenju priredi Narodna odbrana teden akcije »Svoji k svojim!«² od 7. do 14. oktobra t. l. Propaganda se izvede z velikim zborovanjem v nedeljo 7. oktobra ob pol 11 v Ljubljani, v dvorani hotela Union, s članki v časopisih, s predavanji v radni, s propagando v kinematografih, predavanji v vseh osnovnih, meščanskih in srednjih šolah, izvešenjem več tisoč lepakov in ličnih propagandnih tablic itd. Ta teden zaključijo veliko zborovanje v Zagrebu in drugih mestih. Podobna zborovanja se vrše po vsej naši banovini in sploh vsej državi. Pozivamo vso zavetno javnost, da se priključi tej akciji.

Za dobro sadje in grozdje

Morda je ni rastline, ki bi je v njenem razvoju nič ne motilo in oviralo. Posebno sadno drevo ima brez števila sovražnikov, ki se na njih naselijo in jih ovirajo v razvoju in rasti.

Končni smoter vsakega sadjarja je povečanje pridelka, povišanje dohodka. Če hočemo to doseči, ne zadostuje, da bi sadovnjake samo širili, ampak je treba varovati jih poškodbe, ki jih povzročajo razni škodljivci. Kar se tiče varstva sadnega drevesa, smo pri nas daleč za drugimi državami. Sadjarstvo je bilo doslej pri nas le postranska stvar. Zato ga je le malokdo upošteval, še manj se pa brigal za zatiranje škodljivcev.

Dandanes so se razmere zelo spremenile. Sadije je prišlo do boljše veljave in upoštevajo ga za važen pridelok, za katerega dobivajo denar. Čim bolj pa raste denarna kriza, tem bolj čutimo, da je potrebno splošno zatiranje škodljivcev. Naj bi torej vsak zavezanec sadija zatiral škodljivce, ki povzročajo ogromno škodo, ki znaša samo v naši banovini mnogo milijonov dinarjev.

Varstvo sadnega drevesa bo pa je takrat popolno, ko se bo poprijel zatiranja vsak sadija, ker brez zatiranja škodljivcev je izključen vsak napredek. Pri ogromnih množinah sadnih rastlin so se škodljivci tako razpasli, da jih posameznikom ni mogoče vseh zatreti. Pokazali so se pa že lepi uspehi proti napadu sadnih škodljivcev. Mnogo jih je še, ki ne vedo, kakšno škodo povzročajo razni škodljivci. Vendar je upanje, da bodo to spoznali in jih zatirali. Predvsem je treba gledati na zdravje sadnega drevesa. Zdravje je temelj za vsako živo bitje, tudi za sadne rastline.

Dandanes imamo mnogo sredstev, da lahko obvarujemo sadne rastline boleznim. Lažje je bolezen preprečiti, nego zdraviti jo. Kdor hoče imeti zdravo, rodovitno sadno drevo, naj temeljito snaži in okropi ali vsaj maže debla in debelejšje veje z arborinom, ker le od zdravega drevesa je odvisno lepo sadje, ki gre v denar. Arborin se lahko rabi vse leto, če je lepo vreme. V poletnem času, ko je dreve zeleno, se mažejo samo debla in debelejšje veje. V zimskem času, ko je dreve golo, brez listov, se okropi celo drevo. Množično izkušnje so pokazale, da se zatiranje sadnih škodljivcev na ta način prav dobro obnese, obenem se pa doseže gladko deblno in veje. Zdravega drevesa z gladko kožo se pa škodljivci ogibajo.

Zgled naj bodo vinogradniki, ki leto za letom škropijo z modro galico vinograde, da preprečijo bolezen peronospora. Kar je modra galica za vinograde, to je arborin za sadna drevesa. Iz tega je razvidno, kako vplivajo taka sredstva na zdravje sadnih rastlin. Posameznike vinogradnike, da boste imeli mir pred sadnimi škodljivci. Franc Boštele.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 30. september kaže tele najvažnejše postavke (v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. september):

Aktivna: zlato 1826,5 (plus 4,6), valute 0,19 (plus 0,11), devize 116,88 (—6,08), skupna podlaga 1943,6 (—1,3), devize izven podlage 53,04 (—2,55), kovani denar 161,1 (—44,6), posojila: menična 1594,75 (plus 3,55), lombardna 238,9 (—0,09), razna aktivna 222,04 (1,95).

Pasiva: bankovci v obtoku 4297,7 (plus 92,5), drž. terjatve 3,55 (—2,0), zirovni računi 531,37 (—92,4), razni računi 627,4 (—0,8), skupno obveznost po vidu 1162,34 (—95,2), obveznost z rokom 813,0 (—4,5), razna pasiva 227,67 (—39,6).

Skupno obtok bankovcev in obveznost po vidu 5462,7 (plus 2,7), kritje skupno 35,59 (35,60), od tega samo v zlatu 33,45 (33,33) odstotkov.

Skupno obtok bankovcev in obveznost po vidu 5462,7 (plus 2,7), kritje skupno 35,59 (35,60), od tega samo v zlatu 33,45 (33,33) %.

Izkaz kaže običajno obremenitev za ultimo septembra, ki je v našem gospodarstvu važen zaradi sezonskih razlogov. Zaradi tega se je tudi podlaga banke vključ dotoku zlata zmanjšala. Banka je dovolila zopet nekaj novih eskontnih posojil. Potrebe gospodarstva so bile zelo velike, kar se vidi iz velikega zmanjšanja zirovnih računov.

Zadnje čase se opaža veliko povečanje obtoka kovanega denarja. Za velik del potreb služijo sedaj kovanci, ko smo včasih imeli pripadnega denarja. V naslednjem podajamo pregled obtoka denarja (v milij. Din):

	31. 12. 1933	31. 8. 1934	30. 9. 1934
bankovci	4327,1	4232,6	4297,7
kovani denar	960,1	986,7	1038,9

Obtok kovanega denarja je dosegel ta mesec rekord, saj je presegel ob koncu meseca vsoto ene milijarde Din, dočim znaša vsa količina kovanega denarja komaj 1200 milij. Din.

Uvoz elektrod. Ker se po informacijah ministrstva za trgovino in industrijo v naši državi izdeluje dovolj svinčenih elektrod, je finančni minister odredil ukinitve pripombe pri št. 664 tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi, ki govori o ugodnostih pri uvozu teh elektrod v našo državo. Odlok stopi v veljavo na dan razglasitve v »Službenih novinah«, izvenšitve tiste elektrode, ki so bile teje dne prevzete s splošno carinsko prijavo. (AA.)

Švicarsko zlato se vrača. Zlati zaklad švicarske Narodne banke je v tretjem tednu septembra narastel za 12 na 1780,5 milij. zl. fr. Od najnižjega stanja v juliju s 1637 milij. znaša dotok 149 milij. v zlatu in 10 milij. v zlatih devizah.

Jadranska plovdba, d. d. na Sušaku izkazuje pri neznatnem zmanjšanju donosa izgube za 1933 0,224 milij. zl. Din (1932 0,307 milij.). Brodovje je v bilanco vneseno s 16,05 (16,53) milij. zl. Din pri glavnici 12 milij. in rez. fondu za amortizacije 5,23 (4,77) milij. Din. Bilanca izkazuje najbrž radi neizplačane subvencije povečanje dolžnikov od 2,4 na 3,74 milij. zl. Din.

Borza

Dne 3. oktobra 1934.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Pariza in Prage, popustila sta Newyork in Bruselj, dočim so drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen, na zagrebški borzi je popustil na 8,25—8,35, na belgajski pa na 8,28—8,38. Angleški funt je na zagrebški borzi popustil na 223,20—224,80. — Grški boni v Zagrebu 28,40—29,10. — Španska pezeta v Zagrebu 5,775 do 5,875, v Beogradu 6.— bl. — Budimpešta v Beogradu 9,90—10.

Ljubljana. Amsterdam 2303,46—2314,82, Berlin 1196,25—1377,05, Bruselj 793,85—797,79, Curih 1308,35—1113,85, London 165,97—167,57, Newyork 3347,16—3375,42, Pariz 223,93—225,05, Praga 141,62—142,48, Trst 290,63—293,03.

Promet na zagrebški borzi 365,142 Din.

Curih. Pariz 20,205, London 15, Newyork 304,5, Bruselj 71,575, Milan 26,26, Madrid 41,875, Amsterdam 207,80, Berlin 123,50, Dunaj 72,73 (57), Stockholm 77,35, Oslo 75,35, Kopenhagen 60,95, Praga 12,79, Varšava: 57,90, Atene 2,92, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Buenos-Aires 0,80.

Vrednostni papirji

Tendence je bila danes neenotna. Posebnih izprememb v tečajih ni bilo in tudi promet je slejkoprej slab.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarji 40—41, vojna škoda 335—357, begl. obv. 59—60, 8% Bler.

pos. 65—68, 7% Bler. pos. 57—58, 7% pos. DHB 67—69.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,50 den., agrarji 40,50—41,50, vojna škoda 354—355 (355), 12. 355,50—357,50 (357), 6% begl. obv. 59,75—60,50 (60,50), 7% Bler. pos. 57—57,75. — Delnice: Priv. agr. banka 217—220, Oslj. sladk. tov. 130 den., Beč. kerek sladk. tov. 750 bl., Oslj. livarna 135 bl., Impex 50 den., Trboveljska 80—100.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71,50), vojna škoda 353—353,50 (353, 351,50), 12. 356,50—357 (356,50), 6% begl. obv. 60—60,5 (60,5), 7% Bler. pos. 57,25—58 (57,25), 7% pos. DHB 66—67,75 (66,50). — Delnice: Narodna banka 4120—4135 (4125), Priv. agr. banka 217,50—219 (218).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je miren. Nekoliko živahnije je v Vojvodini, kjer se izvršujejo prejšnji zaključki, poleg tega pa se razvija tudi znaten izvoz. Veliko koruze je bilo prodane tudi že naprej in se obeta dober zaslužek. Za termine pa v koruzi ni blaga, ker vse računa na izboljšanje cen. Cene so bile danes v Vojvodini naslednje: pšenica 117,50—122,50. Prizad je plačaje ob vodi po 134, umetno sušena koruza 70—80 franko nakladalna postaja, moka pa stane neizpremenjeno 205—215.

Hmelj

Nadalje čvrste cene hmelja.

Zatec, CSR, 2. oktobra. Na žateškem trgu je nadalje živo poslovanje. Cene so se zopet učvrstile in je bila danes prodana partija izbranega blaga celo po 2025 Kč za 50 kg. Cene znašajo sedaj od 1600 do 2025 Kč za 50 kg.

Sport

Kako se ravnamo ob neurju v gorah

Turistu v visokih gorah preti vedno največja nevarnost od vremena, radi njegovih nenadnih in hitrih izprememb. V nepojmljivo kratkem času se pognre že ravno kar tako jasno nebo s črnimi oblaki ali pa nastopi megla. Dež, toča, sneg, mraz in burja, ki sledijo, so nova nepričakovana ovira hribolazcu na že itak težki poti na vrhove. Pa tudi navadno vzpenjanje na vrh, složna pot do visoko ležeče planinske kočice, ki jo vrisake prehodimo, se v trenutku izpremeni v podvzete polno nevarnosti, ki zahteva vse duševne in telesne moči presenečenega turista, če si hoče rešiti svoje življenje in zdravje.

Ko nastopi megla, burja, dež ali snežni melez, tedaj velja kot prvo pravilo: kakor hitro mogoče poiskati nižjo ležečo in s tem že varnejšo lego! Če okoliščina, da se v gorah znižuje temperatura za pol stopinje Celzija pri vsakih 100 m višinske razlike, nam svetuje, da moramo v nizino. Razen tega so odprte lege vedno bolj izpostavljene. Vsakdo pa ve, da je nevarnost, da udari strela, na vrhovih in klečeh največja. Mnenje, da v gotovih višinah ni več neviht, je popolnoma napačno. Nevarnost, da udari strela, se še poveča, če se nahajamo v sredi megla in oblakov.

Seveda je v nekaterih hribih tudi pot v dolino težavna in traja več ur. V takem slučaju je treba predvsem poiskati zavarovano mesto. Prenoevanje v snežnem metazu se ni nikoli dobro končalo. Zbrati je potreba vso energijo, poklicati si v spomin vsa izkustva in vse znanje ter se boriti s slis-

njenimi zobmi. Ravno v snežnih neurjih se polasti človeka, posebno če je že utrujen, nekaka malodušnost. To je treba premagati, sicer je igra izgubljena!

Proti utrujenosti in proti zmrzovanju ima turist na razpolago tri pompočke: primerno obleko, dobro prehrano in dovolj gibanja. O obleki omenimo le, da se je do sedaj najbolj obnesla volnena obleka. Suknjič se mora dobro zapirati, tudi na vratu in rokavih. V nahrbtniku ne sme nikoli manjkati volneni sweater (maj). Plašč vedno bolj izpodirva takozvana »Eskimo«² jopica, ki še oblaci čez glavo in je navadno impregnirana. Služi izbornu proti mokroti in vetru ter obdrži toploto telesa.

Ce noč in megla ne dopušta nadaljevanja poti ali povratka, tedaj se ohranimo sveže in tople s hojo sem in tja, z gimnastiko in masiranjem. Priporočljivo je nositi s seboj spalno vrečo, toda vedno to ni mogoče. Notranje toplote si ne pridobimo z uživanjem alkoholnih pijač, temveč z vse boljimi in mastnimi jedili: sladkor, maslo, orehi, čokolada, slanina.

Ko moremo po takim počitku ali prenočevanju zopet nadaljevati pot, ne smemo dirjati brez glave, temveč premisliti vsak korak, preden ga napravimo. Pot je sedaj veliko bolj nevarna, kot je bila pred nevihto ali snežnim metezem. Poprej trdno skale so mogle dobiti razpoke, nedolžne snežne so postale gladke in trde, kleči so prevlečene s skomo ledu itd. Pregledati in premisliti moramo, katera pot je najmanj nevarna, ter se odločiti za to, četudi je težavnejša in daljša.

Nogomet: Bratstvo: Enakost 6:1 (3:1)

Bratstvo je zaslužen zmagalo nad Enakostjo, kar je obramba je popolnoma odpovedala.

Zdravstveno-vzgojno predavanje

Drevi ob 20 se vrši uvodno predavanje zdravstveno-vzgojnega oddelka LNP v dvorani okoliškega urada na Miklošičevi cesti. Predavanja, ki bodo vspešno vzgojna, zdravstvena in tehnična imajo namen, da odpravijo vse nepravilne razmere, ki vladajo v našem nogometnem sportu in da se vzgoji mladina v pravem sportnem duhu, a obenem pritegne občinstvo k sodelovanju. Predavali bodo gg. dr. Predan, dr. Ahčin, dr. Tome in drugi. Vabimo sportno občinstvo in aktivne sportnike, da se v čim večjem številu udeležijo tega zanimivega in brezplačnega predavanja in s tem manifestirajo za povzdigo našega sportnega gibanja, da pride na ono višino, ko bo vreden naše splošne kulturne stopnje.

Službeno iz LNP. Danes ob 20 se vrši v dvorani okoliškega urada na Miklošičevi cesti uvodno predavanje vzgojno-zdravstvenega oddelka LNP. Opozorjamo se vsi ljubljanski klubi, da obvezno pošljejo na to predavanje po 5 igralcev L. moštva, katere mora javiti njih vodja do pričetka predavanja g. Vrhovniku. Ljubljanska smučarska sporna podzvea. Plenarna seja v petek, 5. t. m. ob 20 v damski sobi kavarnar »Emona«. Vabljeni člani upravnega in tehničnega odbora. — Tabin 1.

SK Ilirija — smučarska sekcija. Sestanek članstva sekcije v petek, 5. t. m. ob 19 v klubski sobi kavarnar »Evropa«. Pozivajo se vsi lankoletni člani sekcije, da se tega sestanaka sigurno udeleže, razen tega so vabljeni tudi novi interesi za smotren smučski sport. — Predi sestankom ob 18,30 seja nabeselva Istofam. Načelnik. Smučarski klub Ljubljana. Letošnji kondicijski trening se vrši v telovadnici humanistične gimnazije v Ljubljani (vhod iz Gajevje) od 18,30 do 20 in sleer za tekmovalce v torek in petek, za članice in klane vsak ponedeljek. Trening je za vse klube, ki tekmovalce obvezno, ostalo članstvo pa, ki prispeva mesečno 10 dinarjev, prosimo, da se ga udeleži v čim večjem številu. Trening je prišel s 1. oktobrom. Smuk.

Guštanj

Strokovna zveza iz Prevalj je zadnjo nedeljo gostovala na odru »Izobraževalnega društva«² v Guštanju. Igra »Zmešnjava«² je privabila mnogo gledalcev na Petračev vrt. Želimo, da nas Prevaljčani še večkrat obiščejo.

Svinjska kuga se zadnji čas močno širi po trgu Guštanju. Posebno tovarniški delavci so morali poklati že mnogo svinj. Škoda gre v tisočake.

Senena kopa je pogorela Kamniku Florjanu od nedelje na ponedeljek ponoči. Lastnik je tem bolj prizadet, ker mu je spomladi pogorela hiša in gospodarsko poslopje do tal. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Planiski dom na gori Uršlji je že od 23. septembra zaprt. Res čudno, da je ob času dežja bil odprt, sedaj pa, ko je lepo solnčno jesensko vreme, pa ni mogoče prenočevati na gori. Saj so vendar še višje planinske postojanke odprte. Mnogo turistov prihaja med tednom na goro, pa se nezadovoljni vračajo, ko morajo še isti dan nazaj.

PREHODNA DEKLISKA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave živce in izboven tek. To daje »Energina«² za jačanje krvi živcev in teka.

»Energina«² se dobi v vseh lekarnah, politrška steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2:50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka

z dobrimi spricavali, večja trgovine mešanega blaga, samostojna moč, želi premeniti mesto. — Cenil, ponudbe pod šifro »Poštena in zdrava« št. 11495. (a)

Mesto gozdnega

oskrbnika

ali lovca išče v tej stroki izkušen mož. Vrtil je službo gozdarja in lovca na velikih posestvih na Ogrskem 15 let. Govori slovensko, slovaško, nemško in madžarsko. Ponudbe na: Račko Jakob, Petrovče, občinski urad.

Vajenci

Trgovskega vajenca

primerno šolsko izobrazbo, stanujočega v Ljubljani, sprejemem takoj v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošten« št. 11497. (v)

Službo dobe

Viničar

dober, trezen, priden — se išče. Oglasi se naj pri: Juraj Marakovič, Sisak.

Prodajalko

3000 Din kavejce sprejemam za pekarno v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pecivo« št. 11466. (b)

Večje podjetje išče:

2 blagajničarki, 2 prodajalki, 1 absolutno kuharskega tečajja, 1 samostojno kuharico 28 do 30 let. Ponudbe pod: »Spretna« št. 11477 upravi »Slovenca«. (b)

Pošten fant

v starosti 26 do 28 let, vojašine prost, zmožen vseh domačih del — se sprejme proti dobri plači. Ponudbe pod »Zmožen« št. 11478 upravi »Slovenca«. (b)

Tapetniški pomočnik

se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11498. (b)

Pouk

Inštruiram

vse predmete klasične in realne gimnazije za nizko ceno, event. za stanovanja. Ponudbe pod »Akademik« št. 11494 upravi »Slovenca«. (u)

Denar

Telefon 38-10

Posredujem

denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posojila

na vlozne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

Posojila

na hranilne knjižice damo pod ugodnimi pogoji na daljšo dobo. Preko 2000 zadržnikov.

Pučka štediona

Zagreb

Nas zastopnik: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telef. 38-10. Pismen odgovor 3 Din znamka.

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice ljubljanske, v vrednosti Din 60.000 — kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljudska« št. 11502.

Stanovanja

Stanovanje

dve sobi, kuhinjo in pritlikline oddam. Dolenjska cesta 80. (č)

Dvosobno stanovanje

s kabineto in vsemi pritliklinami se odda s 1. novembrom pri Sv. Kristofu za 650 Din. Vprašati: Pleteršnikova ulica 13. č

Dvosobno stanovanje

se odda za september. Vprašati: Vrhovčeva ul. 11. pritlikline, levo. (č)

Dvosobno stanovanje

se odda takoj ali 1. novembra. Tyrševa cesta št. 93. (č)

Stanovanje

v Hrenovi ulici 14 oddam za november. Ogleda se popoldne. (č)

Vnajem

IŠČEJO:

Lokal

za kiparski atelje v mestu — iščem. Pritlikline, svetlo, prostorno. Franc Gorše, Pod Turnom 2. m

Iščem skladišče

v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani, v približni velikosti 300 m². Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 300/11503. m

ODDAJO:

Trgovina

s trgovsko opravilo, stara, vsestransko znana, se takoj odda v najem v St. Jerneju na Dolenjskem. Eventuelno napredaj tudi hiša z gospodarskim poslojem. Pojasnila daje Franc Novosel, posestnik v St. Jerneju na Dolenjskem. (n)

Trgovine in gostilne

s trafiko oddajam na prometnem kraju radi zaposlenosti. Naslov po: uprava »Slovenca« pod št. 11476. (n)

Prodamo

Holandske čebulice

hijacint, tulipanov, krusov in zvoncev nudi Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Parkete

kupite najugodnejše direktno od tovarne parketov: Alojzij Kanc, Mengeš. (l)

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Gorenjski beli „Oneida“

krompir

in sveže glavno zelje

dobavlja

Kmetiška okrajna

zadruga v Kranju.

Specerijska oprava

nova, poceni napredaj. Gramofone, ženska koleška iščemo. — »Prilika«, Kersnikova 7, poleg Sla-miča. (l)

Specerijska oprava

nova, poceni napredaj. Gramofone, ženska koleška iščemo. — »Prilika«, Kersnikova 7, poleg Sla-miča. (l)

KROMPIR

dobavlja tudi v manjših količinah na dom

Gospodarska

ZVEZA

Dunajska cesta

Šivalni stroj

pogreznjen, šiva naprej

nazaj, štopa, štika, prodam poceni. Dvočakova

ulica 3, prvo nadstropje, levo.

levo. (l)

Usnjeni suknjiči pumparce — najboljši nakup. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Zimska jabolka

že na zalogi pri Gospodarski zvezi

Sode

dobro ohranjene, po ca. 550 l — prodam. Vegova 10/L. (l)

4—5000 kg jabolk

obranih, žlahtnih, prodam. Cena po dogovoru. Zupančič Rudolf, Kolo-vrat, p. Medija-Lizlake. (l)

Dovolj je bilo

tujega, zato kupite v slučaju bolezni prebavnih organov samo domačo, ceneno, naravno JORDAN grenčico, ki ne vsebuje falsifikatov, a odlično popravlja, kar ste poprej pokvarili. Lastnik Rupp, Beograd, Knez Mihajlova 16.

Posestva

Stavbišče 7000 m²

nizka cena — napredaj v Vižmarjih. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Št. Vid nad Ljubljano« št. 11421. (p)

Posestvo

v okolici Ljubljane prodam. Cena 55.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Novo posloj« št. 11500. (p)

S hranil. knjižicami

more plačati del kupnine, kdor kupi hišo z vrtom v Senovem pri Rajhenburgu. Hiša je primerna tako za družinsko stanovanje kot za obrt. Ponudbe pod »Ljudska« št. 11501 upravi »Slovenca«.

Kupimo

Šivalni stroj

pogreznjen, dobro ohranjen, kupim. S. U., Miklošičeva 2/II, Maribor. k

Širite »Slovenca«

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega predobrega soproga, očeta in brata, soproga

VEKOSLAVA VRTOVCA

sem prejela toliko izrazov sočutja, da ni mogoče, da bi se vsem in vsakemu posebej zahvalila.

Iskrena hvala vsem dragim prijateljem, ki so pokojniku kakorkoli pomagali v bolezni in trpljenju ter ga počastili ob smrti in grobu.

Največjo hvaležnost sem dolžna dr. Ljudevitu Merčunu, ki je z vso možno skrbnostjo pokojnemu lajšal trpljenje do skrajne meje.

Iskrena hvala dr. Alojziju Kramariču, šef-zdravniku sanatorija Slajmerjev dom, kamor se je rajni moral med boleznijo pogosto zateči in je užival vso gostoljubnost in pomoč.

Bog plačaj č. sestram vso nežno skrb, ki so jo posvetile rajnkemu.

Zahvaljujem se najtopleje gg. univ. prof. dr. Andreju Gosarju in župniku Davidu Doktoriču za nagrobna govora, pevskemu društvu »Ljubljana« za ganljive nagrobne in vsem darovalcem cvetja in vencev, ki so krasili pokojnikovo zadnjo pot.

Posebno naklonjenost so v žalostnih dneh izkazali Pokojninski zavod in Trgovsko bolnišnico in podporno društvo. Najiskrenejša hvala!

Najtoplejša hvala vsem, ki so se udeležili pogreba rajnega, zlasti pred gospodu prelato rektorju dr. Slaviču, svetniku kr. banske uprave dr. Karlinu, zastopstvu mestne občine, glavnemu uredniku dr. Ahčinu, predsednikom Trg. bol. in podpornega društva g. Klinarju Petru in dr. Plessu, predsedniku Zdruga gospodarske banke dr. Mohoriču, predsedniku Rdečega križa dr. Fetiču, predsedniku Zveze industrijev ing. Sukljeju, predsedniku Zdruga trgovcev g. Verbiču, predsednikom namestnikov Vrančiču, direktorju dr. Bohinju in šef-zdravniku dr. Zajcu. Hvala vsem gg. kat. starešinom, akademikom, uradništvu Pokojniškega zavoda, bančnim uradnikom in vsem drugim odličnim zastopnikom in udeležencem.

Bog povrni vsem vse in usliši prošnje, da bi bila srečna pokojnikova duša v Njem.

Ljubljana, dne 4. oktobra 1934.

Zalujoča Maruška Vrtovčeva in sinovi.

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše iskreno ljubljene, nenadomestljive mame, stare mame, sestre, tete, svakinje in tašče, gospe

Josipine Pirnat roj. Hudobilnik

se vsem prav pristočno zahvaljujem. Posebno zahvalo izrekamo č. šolskim sestram v Marijanišču za tolažilne obiske ob času bolezni in ob smrti uri, č. duhovščini, proforskemu zboru klasične gimnazije, pevsem za ganljivo petje, »Pekovskemu društvu«, vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so našo nepozabno mamo spremenili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, dne 5. oktobra ob 7 v farni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1934.

Zalujoči ostali.

2 pletilna stroja

eden 8/50 in okrogli »Regentin« stroji, oba skoraj popolnoma nova, zamenjani za stroj št. 12/80 ali kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pletilni stroj« št. 11480. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

VILA

masivno, tik pred vojno zidana, podkletena, štiri parketirane sobe, kuhinja, pritlikline, elektrika, vodovod, 1600 m² ograjenega vrta, pod Golovcem, napredaj za 160.000 Din. Polovica plačljivo v gotovini, ostanek proti 6 odstotnim obrestim čez več let. — Pojasnila pri »Posest«, Realitetna pisarna, Miklošičeva cesta 4.

Zastonj na morje

pojde v prihodnjih poštnicah

„Vrtičev“ naročnik

ki pravilno reši uganke v vseh desetih številkih in je izreban. — Doslej sta izšli 2 številki novega letnika. Celoletna naročnina Din 15.—, s prilogo »Angelček« Din 20.—

Naroča se v upravi (H. NIČMAN)

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

»AROMATIN«

za gostilničarje, hotelirje, mesarje in privatno rabo.

»AROMATIN«

specijalna dišavna mešanica za krvavice, riževe klobase, obare, omake, divjačino itd.

»AROMATIN«

daje dober okus in prijetno aromo; je ekonomičen, ker pri uporabi istega odpadejo vse druge dišave.

Razpošilja glavna založba:

ADRIA-COLONIALE F. ŠIBENIK, LJUBLJANA.

Za poskusne vzorce vpošljite 3 Din v znamkah.

Alja Rahmanova: 44

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

Potem sem mu pojasnila, da je sedaj pod komunizmom konec moške nadvlade. Jaz delam, rešim otroke in tebe ne potrebujem, sem rekla. Sicer pa, kje si bil pa ti ves čas? Najbrž v samostanu, he? In zakaj te tako dolgo ni bilo? Si imel pač drugo, kaj ne?

„Kaj te to briga!“ je zarjul.

„No, potem je pa vse v najlepšem redu, sem mu dala nazaj. Potem sva pa istega mnenja. Tako, in zdaj glejte, Ivan Ivanovič, da se odstranite! Tamle so vrata, izvolite, prosim, in bodite veseli, da vas ne tožim za alimente!“

Zopet je postal čisto krotak, je vstal in je rekel, s čepico v roki, povsem vljudno:

„Dovolj mi vsaj, da prenočim pri tebi, bodi tako dobra! Sicer ne vem, kam naj grem!“

„Dobro, sem rekla, prenoči zastran mene, toda glej, da se vedeš, kakor se spodobi!“

Ponoči se je hotel zopet spraviti nad me, k meni bi bil zlezel s svojo prijaznostjo, imam eno samo roko, pa s to sem mu tako primazala, da je odšel. Bilo mi je že preneumno in sredi noči sem ga postavila pred vrata.

Da, časi so se spremenili; dvajset let me je pretepal in jaz sem mirno trpela. Toda sedaj imamo sovjetsko oblast in ta je na strani ženskih in ne moških!

V tem trenutku je prišel najstarejši otrok »enoroček«, zala, rjava, debelolicična deklica. Ze od daleč je vpila:

»Mama, mama, Sanka joče! Kako tuliti«

»Kako pa delate vse to z eno roko?« sem se začudila, ko je vstala, da bi odšla domov.

»O, vsega se privadiš. Pestujem, dojim, premenjavam plenice, perem z eno roko. Celo drva sekati in samovar pripravljati sem se naučila. Treba je samo hoteli, pa zmoreš vse. Izprva sem se res precej žalostila zaradi izgubljene desne roke, potem sem si pa mislila: da je le glava med pleči na svojem mestu, potem lahko živim tudi z eno roko. In vidite, res gre!“

14. maja 1922.

Mati in sestri so se odpeljale k teli v S. in sedaj popolnoma sama gospodinjim.

23. maja 1922.

Tri naloge sem si določila: mati hočem biti, gospodinja hočem biti in poleg tega hočem še znanstveno delati. Tri naloge, in dan ima vendar samo štiri in dvajset ur, jaz pa le dve roki in le eno glavo. Da bi vse tri naloge temeljito vršila, ne morem, ker sem človek in je človeku usojeno, da mora eno zanemarjati, če se z drugim ukvarja.

Prvo je seveda dete. Dam mu, kolikor potrebuje, niti trohice manj. Potem pride na vrsto gospodinjstvo in na zadnje študij.

Oh, nikoli prej nisem vedela, kako veliko hrepenenje po vodi je v meni in kako zelo me muči požlejen po delu. Pa naj me to še tako mika, za nič na svetu ne bi mogla ukrasti zaradi tega le eno urico časa, ki ga dolgujem svojemu otroku in svojemu možu.

Po svoji naravi sem le tedaj srečna, če se harmonično razvijam, če razvijam vse klice, ki jih je Stvarnik položil vame. Hočem biti mati, žena in človek, ki živi in dela v svetu duha; če le eno teh treh stvari nimam, si mi naseli žalost v dušo.

26. maja 1922.

Lenina je zadela kap. Vsi o tem šušljajo, vsak ve, toda nihče ne sme o tem govoriti. Ali pomeni to našo rešitev? Pravijo, da so komunisti zgubili glavo, ker ni nikogar, ki bi mogel Lenina nadomestiti.

27. maja 1922.

V železniških delavnicah je bilo sbranje. Sedela sem v parku, ko so se valile množice od zborovanja. Dva sta se usedla na klop poleg mene in sta brez ozira name debatirala.

»Tako! Sedaj so nam zopet odšepnili! plačo,« je dejal prvi. »Za nemške delavce! Hudič naj jih vzame, poginejo naj tam vsi! Da jih le srani ni, da izstikajo iz nas, ko itak ničesar nimamo! Saj se že tako tresem za vsako kopejko pri tej pasji plači, potem ti pa še vsak teden vse mogoče odtegnejo za kdove kakšne tuje delavce! Saj to ni nič res, da bi se onim slabše godilo ko nam!«

»Seveda se jim,« je ugovarjal drugi, »sicer ne bi nam odtegovali za nje. Kako, da nimaš prav nič razredne zavesti, Ivan! Če nam odtegujejo, se jim mora slabše goditi!«

»No, če se jim še slabše godi, potem pa res ne vem, kako se jim godi. Srnolati! Še najestji se ne morejo za svoj denar, sestradan ko volk pride na sbranje in tu že stoji tovariš in kriči: »Soglasen sklep, za nemške delavce se odtegne pet od eto, ker še medle pod hidro kapitalizma, dočim smo mi že osvobodjeni!«

»Res ne razumem, kaj ti ni všeč! Saj dobivaš kot delavec pajok prve vrste, tvoj ravnatelj dobiva manj nego ti! Nedelavni živeli pa ne dobiva sploh ničesar! Kako se morejo pritoževati? To je ravno nesreča, da je toliko delavcev takih kot ti, ki nimajo niti naj